

Miljøkonsekvensrapport til § 16a

Andrup Mølle, Heiselvej 1 6240 Løgumkloster

Ansøgning om godkendelse af produktionsarealer i
eksisterende slagtesvinestalde

Skema 221138 i Husdyrgodkendelse.dk

Datablad (A1, A2, A3, A4, A5, E3)

Ansøger og ejer	Mikkel Emmertsen Heiselvej 1 6240 Løgumkloster E-mail: m.emmertsen@hotmail.com Tlf.: 2070 6878
Lejer	Brdr. Lund, Ballum A/S CVR-nr. 26547504
Husdyrbrugets adresse	Heiselvej 1 6240 Løgumkloster
CVR-nummer	92978168
CHR-nummer	23987
Kommune	Tønder Kommune
Ejendomsnummer	5500004355
Matrikel-nr.	Matrikel: 12 - Bedsted Ejerlav, Bedsted m.fl.
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	Se punkt 3.3
Biaktiviteter	Ingen biaktiviteter
Ansøgningskema	221138
Konsulent	Ulla Refshammer Pallesen LandboSyd, CVR-nr. 25160428 Jens Terp-Nielsens Vej 13, 6200 Aabenraa E-mail: upa@landbosyd.dk Tlf.: 6155 8262

Forord / læsevejledning

Denne rapport er en miljøkonsekvensrapport, som beskriver de miljømæssige konsekvenser ved det ansøgte projekt på Heiselvej 1, 6240 Løgumkloster. Husdyrbruget er et IE-brug, da der er mere end 2.000 stipladser til slagtesvin.

Rapporten er en miljøkonsekvensrapport og behandler de potentielle væsentlige miljøpåvirkninger ved husdyrbrugets produktion og de ansøgte ændringer. Rapporten danner grundlaget for kommunens afgørelse om miljøgodkendelse for husdyrbruget efter Husdyrbrugloven¹.

Miljøkonsekvensrapporten dækker alle oplysningskrav efter Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen² og er en videreudvikling af Miljøstyrelsens forslag til en skabelon. Det er valgt at samle beskrivelserne og vurderingerne i samme afsnit. De angivne parenteser med bogstaver og tal henviser til oplysningskravene jf. bilag 1 i bekendtgørelsen. I afsnit, hvor der er behov for at foretage en vurdering af påvirkningen af det omgivende miljø, afsluttes afsnittet med en vurdering heraf. I afsnit hvor der kun står faktuelle oplysninger og der ikke er behov for en vurdering, er dette udeladt.

Tabeller og figurer (skærmdumps fra Husdyrgodkendelse.dk) samt kort tegnet af LandboSyd i AgroGIS er angivet uden kildehenvisning. Øvrige figurer og tabeller er angivet med kildehenvisning.

Til miljøkonsekvensrapporten er der ud over de indsatte bilag sidst i dokumentet indsendt bilag til kommunen i form af en kapacitetsberegning, et regneark med opgørelsen af produktionsarealerne samt beredskabsplanen. Det antages, at det er tilstrækkeligt at offentliggøre selve miljøkonsekvensrapporten med indbyggede bilag i forbindelse med offentliggørelsen af ansøgningen og miljøgodkendelsen.

¹ Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. LBK nr 520 af 01/05/2019

² Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug BEK nr 2256 af 29/12/2020

Datablad (A1, A2, A3, A4, A5, E3)	2
Forord / læsevejledning	3
1. Indledning	6
1.1 <i>Metode og manglende viden (F6)</i>	6
2. Ikke-teknisk resume (C3, E3, F9)	8
3. Beskrivelse af husdyrbrugets karakteristika og påvirkningerne af det omgivende miljø	11
3.1 <i>Indretning og drift af anlægget (B1, E1a, F1a-c)</i>	11
3.1.1 <i>Produktionsarealer</i>	12
3.1.2 <i>Opbevaring og håndtering af husdyrgødning</i>	13
3.1.3 <i>Drift af anlægget</i>	14
3.2 <i>Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2, E1a, F1b-c, F5a)</i>	15
3.3 <i>Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3)</i>	15
3.4 <i>Husdyrbruget og det ansørgtes beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4, F1a, F4)</i>	15
3.4.1 <i>Landskab</i>	15
3.4.2 <i>Kulturarv</i>	17
3.4.3 <i>Materielle goder</i>	18
3.4.4 <i>Afstandskrav</i>	18
3.4.5 <i>Byggelinjer og andre beskyttelseslinjer mv.</i>	21
3.4.6 <i>Jordarealer og jordbund</i>	21
3.5 <i>Ammoniakemission og -deposition (B5, B4, E1b, F1d)</i>	21
3.6 <i>Biologisk mangfoldighed/biodiversitet (F4, F1c)</i>	25
3.7 <i>Lugtemission (B6, B4, E1b, E1c)</i>	28
3.8 <i>Øvrige emissioner og gener (B7, E1b, F1d, F5c, F8)</i>	31
3.8.1 <i>Støj (B7, E1b, F1d, F5c)</i>	32
3.8.2 <i>Rystelser og vibrationer (B7, E1b, F1d, F5c)</i>	33
3.8.3 <i>Støv (B7, E1b)</i>	33
3.8.4 <i>Lyspåvirkning (B7, E1b, F1d, F5c)</i>	34
3.8.5 <i>Skadedyr (B7, E1b)</i>	34
3.8.6 <i>Transporter (B7, E1b)</i>	34
3.9 <i>Reststoffer, affald og naturressourcer (B8, E1b, F5b)</i>	36
3.9.1 <i>Døde dyr (B8)</i>	36
3.9.2 <i>Affald (B8, F1d, F5c)</i>	36
3.9.3 <i>Olie- og kemikalier (B7 og B8)</i>	37
3.9.4 <i>Spildevand og restvand (B8, F1d, F4)</i>	37
3.10 <i>BAT ammoniakemission (B9, C2, F5g)</i>	39
3.11 <i>Forslag til vilkår om bl.a. egenkontrol (B7)</i>	40
3.12 <i>Klima (F4, F5f)</i>	41
3.13 <i>Risiko for ulykker og katastrofer (B7, F5d, E1c, F7, F8)</i>	43
3.14 <i>Overvågning (F7)</i>	44
3.15 <i>Andet om befolkningen og menneskers sundhed (F4, F5d)</i>	45
3.16 <i>Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger (B10, E1b, F5e)</i>	45

3.17	<i>Alternative løsninger og 0-alternativet (E1d, F2, F3)</i>	46
3.18	<i>Erhvervsmæssig nødvendighed</i>	47
4.	Oplysninger om IE-husdyrbruget (C)	47
4.1	<i>Ophør af IE-husdyrbruget (C1)</i>	47
4.2	<i>BAT: Råvarer, energi, vand og management (C2)</i>	47
4.2.1	<i>BAT råvarer (C2)</i>	47
4.2.2	<i>Energiforbrug (B8, F1c,) og BAT-energi (C2)</i>	48
4.2.3	<i>Vandressourcen og vandforbrug (B8) samt BAT-vand (C2)</i>	49
4.2.4	<i>Management og forholdet til BAT-konklusionen (C2)</i>	51
5.	Oplysninger om konsulenten (A4)	52
6.	Konklusion	53
7.	Referenceliste	54
8.	Bilag	54
	Bilag 1: Oversigtskort	55
	Bilag 2: Staldtegning for stald A	56
	Bilag 3: Oversigtstegning for alle stalde	57
	Bilag 4: Opgørelse af produktionsarealer	58
	Bilag 5: Afløbsplan	59

1. Indledning

Husdyrbruget har en § 12 stk. 2 miljøgodkendelse efter Husdyrbrugloven fra d. 3. november 2011, der er stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet d. 18. januar 2013. Produktionstilladelsen er til 19.800 smågrise 7,2-30 kg og 13.795 slagtesvin 30-102 kg. Den slagtevægt, der i dag efterspørges af slagteriet, ligger væsentligt højere end 102 kg. Husdyrbruget ønsker derfor at overgå til en ny godkendelse, hvor der ikke stilles vilkår til et maksimalt antal producerede dyr og ind- og udgangsvægte, men hvor der i stedet godkendes produktionsarealer. Den maksimale produktion forventes at blive på op til 16.000 smågrise 7-30 kg og 16.000 slagtesvin ca. 30-120 kg.

For en sikkerheds skyld ønskes de fleste slagtesvinestalde/sektioner godkendt med flex, så der både må være smågrise og slagtesvin i staldene. Umiddelbart forventes der dog kun indsat smågrise i en del af stald A.

Endvidere ansøges der om at tage et luftrensningssystem ud af drift, idet lugtrensingsanlægget ikke er optaget på Teknologilisten, og en lugtreduktionseffekt derfor ikke kan dokumenteres.

Ansøgningen kan betragtes som en delvis lovliggørelse, idet slagtevægten er steget løbende over de senere år som følge af efterspørgsel fra slagteriet.

Ny faglig viden om ammoniak- og lugtemission fra stalde har vist, at der er en større sammenhæng mellem emissionerne og produktionsarealernes størrelser end det årligt antal producerede dyr. Fra 1. august 2017 er Husdyrloven således ændret, så emissionerne beregnes på grundlag af produktionsarealer.

Husdyrbruget ligger tæt på Bedsted by, hvorfor husdyrbruget ikke ville kunne få tilladelse til den nuværende placering, hvis husdyrbruget skulle etableres i dag. Kommunen har dog mulighed for at meddele miljøgodkendelse til husdyrbrug, der minimum kan overholde 50 % af den geneafstand et tilsvarende nyt husdyrbrug skal overholde efter nugældende regler. Denne regel kaldes undtagelsesreglen for lugt. For at reducere lugtemissionen vil der fremadrettet blive foretaget ugentlig udslusning af gylle fra staldene med fulddrænet gulv.

Forud for indsendelsen af miljøgodkendelsesansøgningen har der været fremsendt en forespørgsel til kommunen sammen med beregninger for lugtemissionen fra husdyrbruget. Kommunen har meddelt, at de ser positivt på en ansøgning under undtagelsesreglen for lugt, men har ikke garanteret godkendelsens endelige meddelelse.

Rapporten er udarbejdet på baggrund af oplysninger og staldskitser modtaget fra Mikkel Emmertsen og Hans Chr. Lund, som indestår for, at oplysningerne om selve husdyrbruget er korrekte.

1.1 Metode og manglende viden (F6)

Til udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten er beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk anvendt. Forudsætningen for beregningen af ammoniak- og lugtemissionen fra stald og lager, tager afsæt i emissionsfaktorerne i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3.

Husdyrgodkendelse.dk beregner lugtgeneafstande ud fra standardiserede kurver udarbejdet på baggrund af OML-beregninger (OML = Operationelle Meteorologiske Luftkvalitetsmodeller). De standardiserede kurver tager udgangspunkt i standardstalde, normal ventilation og standardomgivelser.

Beregningen af ammoniakspredningen og -afsætningen foretages med sprednings- og afsætningsmodeller udarbejdet af Aarhus Universitet (baseret på standardafsætningskurver beregnet med OML-DEP, som er en variant af OML-modellen).

I forhold til drivhusgasemissioner så foreligger der for landbrug ikke præcise redskaber til kvantificering af drivhusgasemissioner, specielt ikke for metan og lattergas. Der arbejdes i landbruget på at lave redskaber til

klimaregnskaber, men disse er endnu ikke færdigudviklede for slagtesvinehold. Der er derfor ikke udarbejdet et CO₂-regnskab.

2. Ikke-teknisk resume (C3, E3, F9)

Definitioner mv.

Husdyrbruget: Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen: Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug

Husdyrgodkendelse.dk: Et elektronisk ansøgningssystem som miljøgodkendelse af husdyrbrug skal ansøges gennem, som bl.a. beregner udledning og nedfald fra ammoniak og lugt.

Husdyrbruget og produktionsomfang

Denne miljøkonsekvensrapport vedrører husdyrbruget på Heiselvej 1, 6240 Løgumkloster. Husdyrbruget består af en konventionel smågrise- og slagtesvinebesætning. Den nuværende tilladte husdyrproduktion på husdyrbruget er på 19.800 smågrise 7,2-30 kg og 13.975 slagtesvin fra 30 til 102 kg.

Ansøgningen er bl.a. indsendt for at få godkendt de eksisterende produktionsarealer til fri produktion. Den fremtidige maksimale slagtesvineproduktion på husdyrbruget forventes at blive på op til 16.000 smågrise 7-30 kg og 16.000 slagtesvin ca. 30-120 kg. Der ønskes samtidig fleksibilitet til at kunne indsætte smågrise i alle stalde.

Ud over svineholdet er der et mindre hobbyhold af heste.

Jorden tilhørende husdyrbruget er bortforpagtet.

Landskabelige forhold

Husdyrbruget ligger godt 400 m syd for Bedsted i Tønder kommune. Terrænet ved Heiselvej 1 er forholdsvis fladt. Ifølge kommuneplanen ligger husdyrbruget delvist inden for landskabelige udpegninger.

Husdyrbruget er delvist afskærmet af levende hegn og beplantninger. Bygninger og teltoverdækninger er kun op til 8-9 m høje, hvorfor husdyrbruget ikke er specielt synligt i landskabet.

Der sker ingen nyetableringer eller ændringer af bygningsmassen eller beplantningen.

Da der ikke bygges nyt, rives noget ned eller fjernes beplantninger i forbindelse med det ansøgte, sker der ingen ændringer, der kan påvirke det omgivende landskab negativt, herunder fredede fund eller fortidsminder.

Potentielle gener

Beregningerne i ansøgningssystemet Husdyrgodkendelse.dk viser, at husdyrbruget kan godkendes under undtagelsesreglen for lugt, hvis der fremadrettet sker ugentlig udslusning af gylle fra alle stalde til slagtesvin med fulddrænede gulve, hvilket reducerer lugten fra staldene nærmest byzonen med 20 %.

I forbindelse med den eksisterende miljøgodkendelse er det stillet krav om, at luften fra den nordligste stald skal ledes gennem et luftrensingsanlæg, som kan reducere lugten med 30 %. Det etablerede rensningsanlæg er dog ikke længere godkendt til lugtrensning, hvorfor effekten af rensningsanlægget ikke længere kan benyttes i forbindelse med miljøansøgninger.

Støj, rystelser og vibrationer fra husdyrbrugets bygninger og faste installationer vurderes ikke at være til væsentlig gene for naboer pga. typen af kilderne og afstanden til naboerne.

Pga. placeringen og arten af lyskilder vil naboer ikke kunne blive generet af lysgener.

Fluer og skadedyr bekæmpes og døde dyr opbevares overdækket ind til afhentning.

Støv vil primært være fra transporter. Transport til og fra husdyrbruget sker via Heiselvej. Veje fejes efter kørsel, når der er behov for det.

Samlet set vurderes husdyrbruget i forhold til omgivelserne ikke at medføre væsentlige gener i form af støj, rystelser, vibrationer, støv, lysgener, fluer, skadedyr, opbevaring af døde dyr eller transport. Selv om husdyrbruget ikke kan overholde den afstand, et tilsvarende nyt staldanlæg skal overholde, så antages det, at omgivelserne til en vis grad har vænnet sig til husdyrbruget. Da lugten fra stalde med fulddrænet gulv reduceres, vurderes det forsvarligt at meddele en miljøgodkendelse efter de nye regler om godkendelse af produktionsarealerne.

Husdyrgødning

Der produceres husdyrgødning i form af gylle fra svinene samt en lille mængde dybstrøelse fra heste. Gylle opbevares i teltoverdækkede gyllebeholdere. En mindre andel gylle flyttes til opbevaring på et andet husdyrbrug. Fremadrettet vil gylle blive kørt til biogasanlæg fra fortank, og der vil blive modtaget afgasset flydende biomasse retur til opbevaring i gyllebeholderne ind til udbringning. Det er forpagter af jorden, der står for udbringningen af gylle/afgasset flydende biomasse.

Dybstrøelsen benyttes i haven eller kommes i gyllebeholder.

Ammoniakdeposition til natur

Der er i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen fastsat krav til den maksimale mængde ammoniak, som forskellige naturtyper må belastes med. Kravene er fastsat som maksimale mængder kvælstof (kvælstof er en bestanddel af ammoniak).

Ammoniaknedfald kaldes deposition og beregnes som kg kvælstof pr. hektar pr. år. Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at beskyttelsesniveauerne for ammoniak til kategori 1, kategori 2 og kategori 3 natur overholdes. Kategori 1 og 2 natur er de mest sårbare naturtyper, hvor der er totaldepositionskrav til. Kravene ligger på maksimalt 0,2-1,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år. Beregningerne viser, at der er 0,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år til både kategori 1 natur og kategori 2 natur.

I forhold til kategori 3 natur, som er mindre sårbare heder, moser og overdrev, er der en maksimal forøgelse af ammoniakdepositionen (merdeposition) på 0,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år. Til øvrige naturtyper er der ligeledes en maksimal merdeposition på 0,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år. Den almindelige betragtning er, at en merdeposition på 1,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år ikke kan medføre en tilstandsændring af et almindeligt naturområde. Det mest restriktive krav, kommunen kan stille til kategori 3 natur, er en maksimalt merdeposition på 1,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år.

Da der ikke kommer merdeposition og totaldepositionskravene overholdes, vurderes ammoniakdeposition til natur ikke at kunne medføre en væsentlig negativ påvirkning.

Anvendelse af BAT

BAT er en forkortelse for "bedste tilgængelige teknik" (på engelsk: "best available techniques"). Da husdyrbruget er et IE-brug, er der krav til at anvende den bedste tilgængelige teknik i forhold til at minimere miljøbelastninger. Et IE-brug er et husdyrbrug, der er omfattet af EU's direktiv fra 2010 om Industrielle Emissioner. Der er dels faste krav til maksimal ammoniakemission i forhold til BAT i Husdyrloven og tilhørende Husdyrgodkendelsesbekendtgørelse, og dels har EU fastsat såkaldte BAT-konklusioner for IE-brug.

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at husdyrbruget overholder BAT for ammoniak.

Der er i ansøgningen redegjort for BAT med hensyn til godt landmandskab, ernæringsmæssig styring, vand, energi, støj, støv, lugt, emissioner fra gødning, forarbejdning af husdyrgødning, udbringning af husdyrgødning, ammoniakemission og beregning af N- og P indhold i gødning.

Husdyrbruget skal desuden udarbejde et miljøledelsessystem, et oplæringsmateriale til ansatte samt en plan for kontrol, reparation og vedligehold.

Da der er tale om et eksisterende husdyrbrug, hvor der ikke sker udvidelse af produktionsarealerne, ændringer eller gennemgribende renoveringer, overholdes BAT uden brug af miljøteknologi.

Forurenings- og genebegrænsende tiltag

Husdyrbruget har udarbejdet en beredskabsplan, hvor der er instrukser for, hvad man skal foretages sig i forbindelse med uheld med olie, kemikalier og gylle eller brand. Beredskabsplanen indeholder relevante kontaktoplysninger samt oversigtskort over husdyrbruget med angivelse af relevante oplag, flugtveje, slukningsmateriel mv.

Alternative løsninger og 0-alternativ

Der er undersøgt, om der kan etableres andre lugtreducerende teknologier end ugentlig udslusning af gylle, som fx gyllekøling eller luftrensingsanlæg. Disse teknologier er fravalgt af økonomiske årsager.

0-alternativet er, at husdyrbruget drives videre efter vilkårene fastsat i miljøgodkendelsen fra 2011. Tønder Kommune vil så skulle revidere miljøgodkendelsen snarest.

Husdyrbrugets ophør

Hvis husdyrbruget ophører helt, vil stalde, gødningsopbevarings- og foderanlæg blive tømt for dyr, gødning og foder og efterfølgende rengjort. Rester af affald vil blive bortskaffet i overensstemmelse med kommunens affaldsregulativ.

3. Beskrivelse af husdyrbrugets karakteristika og påvirkningerne af det omgivende miljø

I dette kapitel beskrives husdyrbrugets indretning og drift, husdyrbrugets beliggenhed i forhold til omgivelserne, samt husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne med hensyn til ammoniak- og lugtemission og -deposition og eventuelle gener i forbindelse med støj, rystelser, vibrationer, støv, lys, skadedyr og transporter. Endvidere beskrives forbrug af naturressourcer og affaldsproduktion.

Hvor det er relevant efterfølges emnerne af en vurdering af det ansørgtes væsentlige direkte og indirekte virkninger i forhold til:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet,
- 5) samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4 og
- 6) sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne efter nr. 1-5.

3.1 Indretning og drift af anlægget (B1, E1a, F1a-c)

Det eksisterende bygningsæt ligger forholdsvis samlet. Bygninger og gyllebeholdere ses af kortudsnittet i figur 1 samt bilag 1.

Figur 1: Husdyrbrugets stalde og opbevaringsanlæg

3.1.1 Produktionsarealer

Det følger af Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal foretages beregninger for både den ansøgte drift, nudriften og driften for 8 år siden. Produktionsarealerne har været uændrede de seneste 8 år, hvorfor produktionsarealerne er ens i 8-års drift og nudrift. Af en eller anden grund er hestene på husdyrbruget ikke registreret i de tidligere godkendelser. Der har været heste på husdyrbruget de sidste ca. 50 år. Hestene er derfor angivet i alle 3 drifter.

Produktionsarealerne er beregnet ud fra indretningstegning for stald A samt opmålinger af øvrige stalde og oplysninger om foderautomater fra Hans Chr. Lund. Beregninger af produktionsarealerne er foretaget i et regneark. Resultaterne fremgår af bilag 4.

Den gældende produktionstilladelse for husdyrbruget er en § 12 stk. 2 miljøgodkendelse fra 3. november 2011, som er stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet d. 18. januar 2013. Miljøgodkendelsen er til en årlig produktion af 19.800 smågrise 7,2-30 kg og 13.975 slagtesvin fra 30 til 102 kg.

Produktionsarealerne i 8-års drift og nudrift fremgår af tabel 1 og produktionsarealerne i ansøgt drift fremgår af tabel 2. Den eneste forskel er, at der ansøges om mulighed for at benytte de fleste af staldene til flex, så staldene frit kan benyttes til enten smågrise eller slagtesvin eller en blanding heraf. På grund af lugt til Bedsted, kan arealet med smågrise i stald A ikke ansøges med flex. Der skal derfor altid være 381 m² produktionsareal, hvor der kun må gå smågrise. Da arealet ikke har været ansøgt i bestemte sektioner i stald A, er de 381 m² ikke fordelt i bestemte sektioner. Se om opdeling i sektioner sidst i dette afsnit.

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
A	2420	Mekanisk ventilation	6 m	(#434952) Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv (#434951) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0 0	1523 381
B	622	Mekanisk ventilation	6 m	(#434953) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	413
C	489	Mekanisk ventilation	6 m	(#434954) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	330
D	396	Mekanisk ventilation	6 m	(#437242) Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv (#434955) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0 0	176 77
D syd	426	Mekanisk ventilation	6 m	(#450041) Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	0	176
Hestestald	117	Naturlig ventilation	3 m	(#457883) Heste. Dybstrøelse	0	37
Sum						3113

Tabel 1: Stalde, ventilationsforhold, dyre- og gulvtype og produktionsarealer i 8 års drift og nudrift

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
A	2420	Mekanisk ventilation	6 m	(#452637) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; 25-49 % fast gulv (#452636) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0 0	1523 381
B	622	Mekanisk ventilation	6 m	(#326742) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; Fulldrænet gulv (kummer under hele arealet)	0	413
C	489	Mekanisk ventilation	6 m	(#326744) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; Fulldrænet gulv (kummer under hele arealet)	0	330
D	396	Mekanisk ventilation	6 m	(#437240) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; 25-49 % fast gulv (#326746) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; Fulldrænet gulv (kummer under hele arealet)	0 0	176 77
D syd	426	Mekanisk ventilation	6 m	(#434919) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; 25-49 % fast gulv	0	176
Hestestald	117	Naturlig ventilation	3 m	(#457881) Heste. Dybstrøelse	0	37
Sum						3113

Tabel 2: Stalde, ventilationsforhold, dyre- og gulvtype og produktionsarealer i ansøgt drift

I forhold til indretning af stalde i særskilte sektioner og indtegning af stalde, så består stald A består af 4 sektioner, der er indtegnet samlet, og de øvrige stalde B, C, D og D syd består alle af to sektioner. Da sektionerne i de enkelte stalde er ens indrettet, er staldene indtegnet samlet i stedet for opdelt på sektioner, da dette letter beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk. Udleveringerne benyttes ikke til produktionsarealer, hvorfor disse ikke er indtegnet.

Når luftrensingsanlægget tages ud af drift, vil der formodentlig blive ændret på ventilationsafkastene på stald A. Afkastene vil dog stadig være placeret nær kip.

3.1.2 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Husdyrbruget har to gyllebeholdere til opbevaring af flydende husdyrgødning (se tabel 3). Gyllebeholderne er opført i årene 1996 og 2010 og indgår dermed i alle tre drifter. Begge gyllebeholdere er teltverdækkede. Teltverdækningen af gyllebeholderen fra 2010 er en forudsætning i den gældende miljøgodkendelse. Den lille gyllebeholder er blevet teltverdækket i 2021. Teltverdækningen benyttes ikke til at leve op til BAT, og er derfor ikke angivet som teltverdækket i ansøgningskemaet.

Opbevaringslagre					
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
Gyllebeholder fra 1996	Flydende				484
Overdækket gyllebeholder fra 2010	Flydende				878
Nudrift					
Gyllebeholder fra 1996	Flydende				484
Overdækket gyllebeholder fra 2010	Flydende				878
8 års drift					
Gyllebeholder fra 1996	Flydende				484
Overdækket gyllebeholder fra 2010	Flydende				878

Tabel 3: Opbevaringsanlæg, lagertype og areal i m²

Alle stalde er med træk og slip-system. Fremadrettet vil der blive trukket propper og udsluset gylle en gang om ugen på en hverdag i alle stalde med drænet gulv og spalter (A, B, C og D). Gyllen i gyllebeholdere omrøres kun forud for flytning eller udbringning.

Det er forpagtere af arealer, der står for udbringningen af husdyrgødningen.

Med en forventet fremtidig maksimal produktion på op til maks. 16.000 smågrise og slagtesvin 7-120 kg er den årlige gylleproduktion, vaskevand samt regnvand fra ud- og indleveringsrampe på ca. 11.307 m³ (beregnet ud fra normtal).

Dybstrøelsen fra hestene benyttes enten i haven eller kommes i gyllebeholder.

Der er indsendt kapacitetsberegning til kommunen, der viser, at der er 9 måneders opbevaringskapacitet ved opbevaring af 2.800 m³ i gyllebeholdere på andet husdyrbrug ved maksimal produktion. Overskydende gylle flyttes til ansøgers gyllebeholdere på Hyndingdamvej 8, 6372 Bylderup-Bov.

Når biogasanlægget i Kliplev tages i brug, vil gyllen løbende blive suget op direkte fra de to fortanke på husdyrbruget, og afgasset flydende biomasse vil blive returneret i gyllebeholderne.

3.1.3 Drift af anlægget

Staldene er lejet ud, og det er Brdr. Lund, Ballum A/S, der står for driften af staldene samt foderanlægget. Der er 2 ansatte fra Brdr. Lund, Ballum A/S, der varetager driften i staldene. Driften af anlægget er beskrevet i de følgende afsnit i denne rapport, men derudover kan der nævnes at der er følgende faste procedurer på husdyrbruget:

- Der registreres dyr i CHR
- Der registreres antal dyr bortskaffet til DAKA og dyr sendt til slagting (svineflyttedatabasen)
- Der føres E-kontrol
- Der er gyllebeholderkontrol af gyllebeholderne via beholderkontrolordningen
- Før pumpning af gylle fra forbeholder bliver det tjekket, om der er plads til mere gylle i gyllebeholdere
- Gyllepumpning til gyllevogn/lastbil sker med automatisk afbrydning ved fuld tank samt returløbsrør eller tilbageløb via fortank (forpagter)
- Der føres journal over medicinforbrug
- Der gennemføres med mellemrum kontrol af elinstallationerne af autoriseret el-installatør samt foretages termofotografering af staldene.

- Pulverslukkere tjekkes og/eller udskiftes af efter behov (egenkontrol)
- I løbet af dagen bliver dyr, anlæg, installationer og materiel holdt under opsyn
- Opgørelse over ressourceforbruget (brændstof, el, vand og foder) registreres i regnskabet
- Der udarbejdes mark/ gødningsplaner (forpagter)
- Der føres sprøjtejournal (forpagter)

3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2, E1a, F1b-c, F5a)

Ansøgningen omhandler en miljøgodkendelse efter de nugældende regler til fri produktion i de eksisterende lovligt etablerede stalde. Der er ikke planlagt nedrivning/fjernelse af eksisterende bygninger eller anlæg, og der sker ingen godkendelsespligtige ændringer af stalde eller anlæg.

Det er muligt, at der skal monteres en sugestuds i forbindelse med de 2 eksisterende fortanke, hvorfra biogasanlæg skal afhente gylle fra, når biogasanlægget i Klipleve tages i brug. Endvidere er det muligt, at der skal monteres påfyldestudse i forbindelse med gyllebeholderne/teltoverdækningerne.

Placeringer af stalde og anlæg mv. fremgår af oversigtskortet i bilag 1.

3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3)

Ansøger ejer 6 andre husdyrbrug, der også udlejes. Brdr. Lund Ballum A/S, der lejer staldene på Heiselvej 1 har dyr på en lang række andre ejendomme. Dyr, der indsættes på Heiselvej 1, kommer således fra stalde, der tilhører Brdr. Lund Ballum A/S.

Lejers ansatte, der varetager driften af staldene, har således også deres gang på andre husdyrbrug.

Husdyrbruget på Heiselvej 1 kunne alternativt modtage smågrise fra andre husdyrbrug, hvorfor det vurderes, at der ikke er produktionsmæssig sammenhæng med andre specifikke husdyrbrug.

Markerne tilhørende ejendommen Heiselvej 1 er bortforpagtede.

3.4 Husdyrbruget og det ansørgtes beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4, F1a, F4)

3.4.1 Landskab

Husdyrbruget ligger godt 400 m syd for Bedsted i Tønder Kommune. Husdyrbruget ligger i landzone uden for lokal- eller kommuneplanlagte områder.

Husdyrbruget ligger på en hedeslette på kanten af en erosionsdal hvor vandløbet Arnå løber. Bygningssættet ved Heiselvej 1 ligger i et forholdsvist fladt område. Staldanlægget er delvist afskærmet af nord-sydgående levende hegn øst og vest for husdyrbruget. Mod syd er indsynet til husdyrbruget bl.a. afskærmet af beplantning langs kanten af ådalen mellem den store gyllebeholder og åen. Pga. det flade landskab, beplantningen og de forholdsvis lave bygninger på husdyrbruget er husdyrbruget kun synligt på en kortere strækning på Hellevadvej.

Ifølge kortmaterialet på Plandata³ ligger husdyrbruget inden for udpegningen Særlig værdifuldt landbrugsområde, delvist inden for Kulturhistoriske bevaringsværdier og Større sammenhængende landskaber men uden for udpegningerne Bevaringsværdige landskaber, Specifik geologisk bevaringsværdi samt Kystnærhedszonen. Den kulturhistoriske bevaringsværdi må være kirkelandskab i forbindelse med Bedsted Kirke.

Ifølge Tønder Kommunes retningslinjer i Kommuneplan 2017-2019 gælder følgende retningslinjer for Særlig værdifuldt landbrugsområde, Kirkelandskaber og Større sammenhængende landskaber:

Særligt værdifulde landbrugsområder

I de særligt værdifulde landbrugsområder gælder følgende:

Når landbrugsjord inddrages til andre formål end jordbrug, skal det dokumenteres, at der er taget de størst mulige hensyn til landbruget.

Arealudlæg til andre formål end jordbrug kræver en begrundelse for denne lokalisering – en planlægningsmæssig og en funktionel begrundelse.

Kirkelandskaber

Kirkernes betydning som værdifulde kulturhistoriske monumenter og markante kendingsmærker i landskabet må ikke forringes.

Der kan kun opføres bygninger eller tekniske anlæg m.v., hvis byggeriet eller anlægget ikke visuelt slører eller forringer indblikket til eller udsynet fra kirken, eller virker forstyrrende på kirkens nære omgivelser. Beplantning, der visuelt slører og forringer indblikket til kirkerne, skal undgås.

Større, sammenhængende landskaber

Større, sammenhængende landskaber friholdes som hovedregel for større byggeri og tekniske anlæg.

Skønnes det nødvendigt at placere byggerier eller tekniske anlæg i de sammenhængende landskaber, skal de indpasses i landskabet og må ikke sløre den visuelle sammenhæng af landskabselementerne.

Byggeri, der er erhvervmæssigt nødvendig for landbrugs- og skovbrugsejendomme, søges indpasset i landskabet under hensyntagen til eksisterende bygninger, særligt med hensyn til placering, naboer, udformning, materialevalg samt passende beplantning eller afskærmning, og byggeriet må ikke sløre den visuelle sammenhæng af landskabselementerne.

Bygningerne på husdyrbruget er opført i hvide, røde, grå, røde og gule farver i mursten, stålplader og elementer med tage i grå og sorte farver. Gyllebeholderne er etableret i betonelementer og teltoverdækningerne er etableret i lys grå pvc-dug. Der er ingen fodersiloer opstillet udendørs.

Bygningerne og teltoverdækningerne er op til maks. 9 m høje.

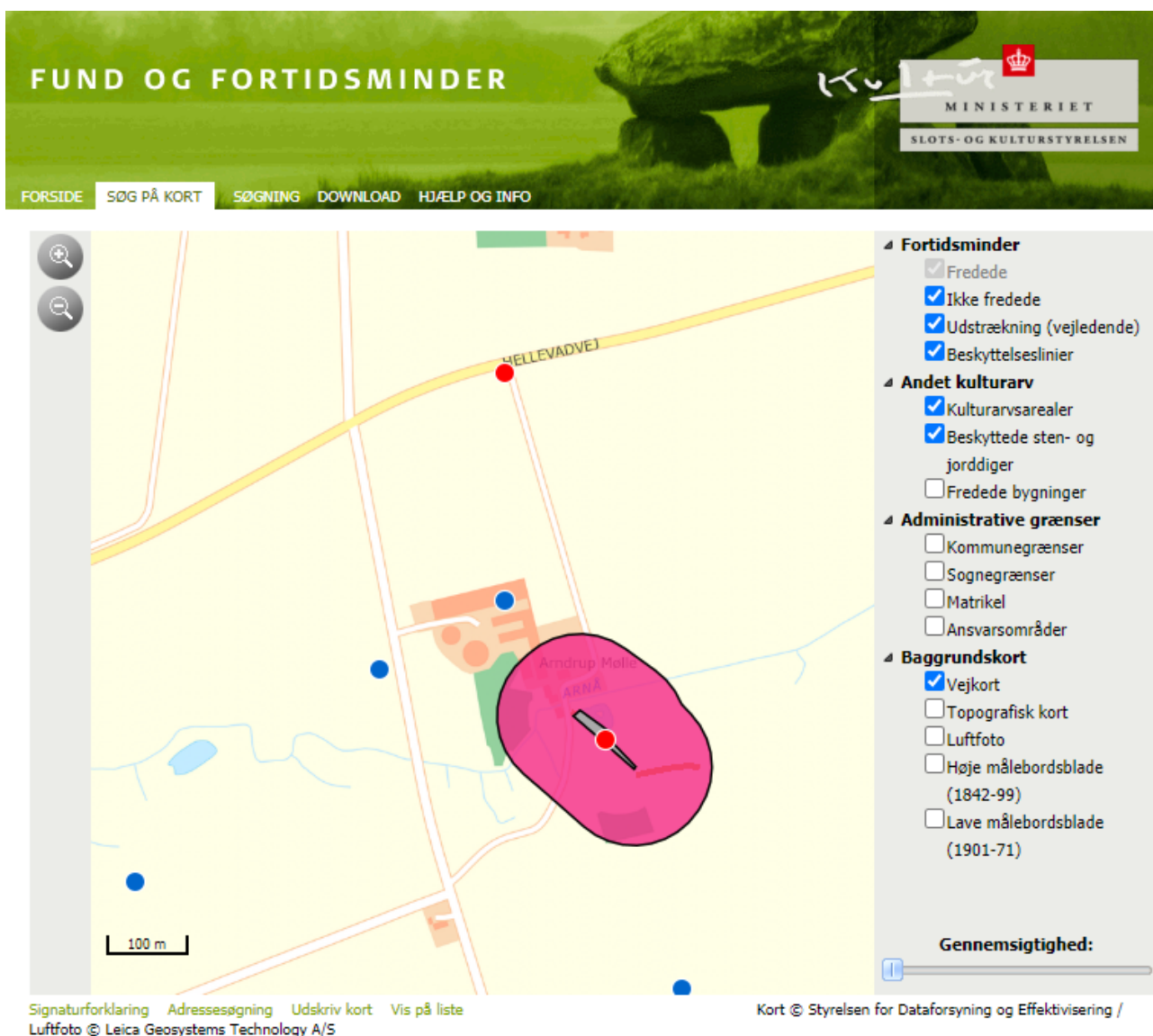
Vurdering af landskab

I forhold til udpegningen Særligt værdifulde landbrugsområder er må husdyrproduktion betragtes som jordbrugsformål. Da der ikke sker nyt byggeri er hverken udpegningen af Kirkelandskab eller Større sammenhængende landskab relevant i forhold til den fortsatte drift af husdyrbruget. Man kan undre sig over, at man har valgt at betragte en forholdsvis smal bræmme langs Arnå som større sammenhængende landskab.

³ <http://kort.plandata.dk/spatialmap?>

3.4.2 Kulturarv

Ifølge Slots- og Kulturstyrelsens hjemmeside er der i omegnen af husdyrbruget fundet en række fortidsminder. På kortudsnittet herunder angiver de blå markeringer ikke-fredede fund og de røde markeringer angiver fredede fund. Den pink cirkel angiver fortidsmindebeskyttelseslinje.

Figur 2: Husdyrbrugets beliggenhed i forhold til fund og fortidsminder

Forud for etableringen af stald A og den store gyllebeholder blev der i 2003 foretaget en arkæologisk forundersøgelse på husdyrbruget. Der er angivet følgende oplysninger på hjemmesiden for den blå cirkel, hvor stald A ligger:

Forud for opførelse af stald og gylletank fandtes nord for byggefeltet et område med stolpehuller. Der kunne ikke erkendes noget system og der fandtes intet daterende materiale. Placeringen antyder, at det drejer sig om periferien af en større bebyggelse - antagelig fra jernalderen.

Om det fredede fortidsminde sydsydøst for staldanlægget står:

Arndrup mølledæmning. En ca. 135 m lang og indtil 2 m høj jorddæmning, der ved foden er ca. 6 - 7 m bred, medens bredden af kronen er ca. 2 m. Dæmningen strækker sig fra mølleslusen til det højere land mod sydøst. De nærmeste ca. 40 m ved mølleslusen er stensat langs overkanten på siden imod mølledammen. Ca. 10 m fra dæmningens sydlige afslutning er den afbrudt over nogle meter. Dæmningen er græsklædt og delvis bevokset med træer. Fredningsgrænsen går langs dæmningens fod. Ovennævnte mindesmærke må ikke fjernes, udjævnes, ændres eller beskadiges på nogen måde ved gravning, bebyggelse, henlæggelse af jord, sten og affald eller på nogen anden måde forstyrres. Græsning er tilladt i samme omfang som hidtil. Det er tilladt at fjerne eksisterende bevoksning, forudsat stød og rødder ikke tages op. Ny beplantning må kun finde sted efter forudgående aftale med rigsantikvaren.

Fortidsmindebeskyttelseslinjen strækker sig ind over stald D og D syd.

Vurdering af kulturarv

Da der ikke skal ske bygningsmæssige udvidelser eller ændringer eller andre anlæg, skal der ikke ske jordarbejde, og der er derfor ingen risiko for at påvirke kulturarv.

3.4.3 Materielle goder

Begrebet materielle goder er et begreb, der ikke benyttes i det daglige sprog. Med materielle goder menes materielle ting og ejendom. Ud fra denne betragtning skal der redegøres for, om ting og ejendomme kan blive væsentligt påvirket af husdyrbruget og dets udvidelse.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har i flere sager afgjort, at værditab som følge af godkendelse af husdyrbrug efter nævnets opfattelse ikke er et hensyn, der skal indgå i vurderingen af en ansøgning efter Husdyrbruget-loven.

Vurdering af materielle goder

Med ca. 330 m fra nærmeste bygning/anlæg på husdyrbruget til nærmeste nabobeboelse, og overholdelse af lugtgeneafstande til nabobeboelser (se punkt 3.7 om undtagelsesreglen for lugt), vurderes husdyrbruget ikke at kunne påvirke naboers materielle ting og ejendomme væsentligt. Forholdet til kulturarven er beskrevet og vurderet under punkt 3.4.2.

3.4.4 Afstandskrav

Husdyrbruglovens § 6 og § 8 fastsætter krav til minimumafstande fra husdyrbruget til omgivelserne. Afstandskravene jf. Husdyrbruglovens § 6 overholdes, idet husdyrbruget ligger mere end 50 m fra:

- eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde,
- område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.,
- en nabobeboelse

I tabellen herunder er afstande jf. Husdyrlovens § 8 vist:

Nærmeste vandløb - Vandløb og søer over 100 kvm		
Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Hestestald	32
Gødningslager	Overdækket gyllebeholder fra 2010	83

Nærmeste sø - Vandløb og søer over 100 kvm		
Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Hestestald	29
Gødningslager	Overdækket gyllebeholder fra 2010	143

Nærmeste naboskel - Naboskel		
Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Hestestald	34
Gødningslager	Overdækket gyllebeholder fra 2010	100

Nærmeste levnedsmiddelvirksomhed? - Levnedsmiddelvirksomhed		
Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	A	1031
Gødningslager	Gyllebeholder fra 1996	1067

Nærmeste nabobeboelse - Nabobeboelse		
Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Hestestald	301
Gødningslager	Overdækket gyllebeholder fra 2010	334

Nærmeste boring - Vandforsyningsanlæg (ikke almen)		
Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	D	48
Gødningslager	Overdækket gyllebeholder fra 2010	117

Nærmeste vandværksboring - Vandforsyningsanlæg (almen)		
Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	A	1162
Gødningslager	Gyllebeholder fra 1996	1199

Nærmeste vej (Vejskel til Arndrupvej?) - Offentlig vej og privat fællesvej		
Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	D syd	10
Gødningslager	Overdækket gyllebeholder fra 2010	93

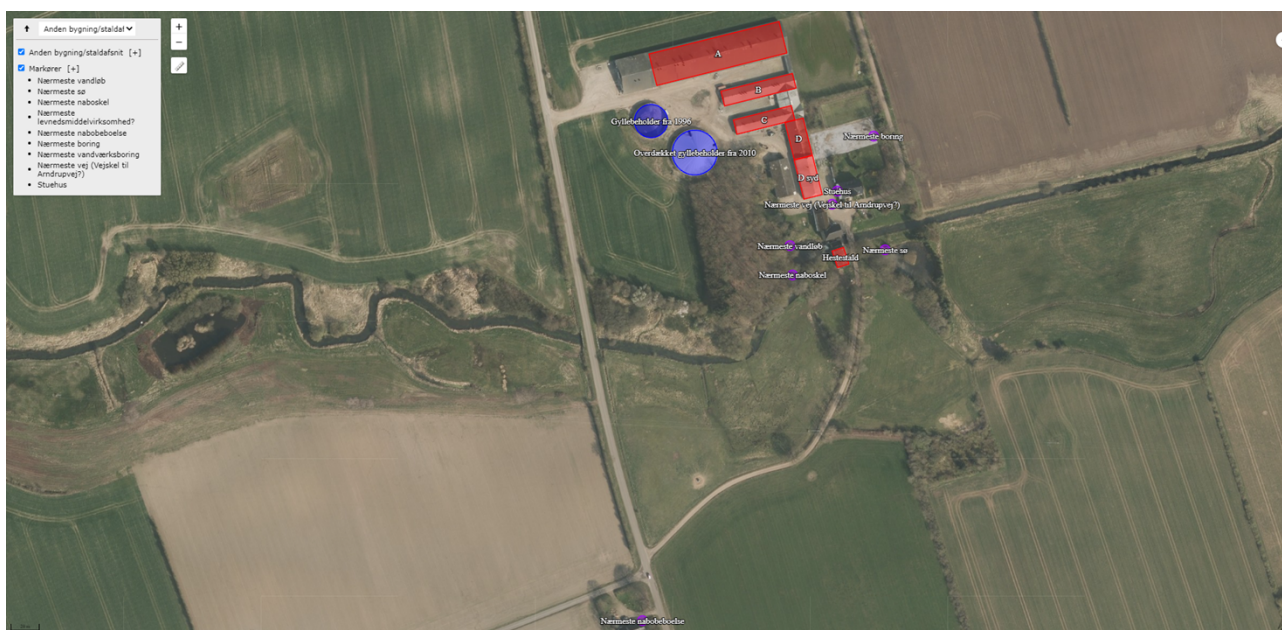
Stuehus - Beboelse på samme ejendom		
Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	D syd	12
Gødningslager	Overdækket gyllebeholder fra 2010	93

Tabel 4: Afstande jf. Husdyrlovens § 8 stk. 1.

Husdyrgodkendelse.dk måler fra den/det stald/gødningslager, der ligger tættest på de udpegede punkter. Punkterne er udpeget, så de ligger tættest muligt på de eksisterende gyllebeholdere samt de stalde, hvor der ansøges om flex.

Afstandskravene til vandløb (herunder dræn) og søer større end 100 m², offentlig vej og privat fællesvej, og beboelse på samme ejendom er 15 m - afstandskravene til vandforsyningsanlæg, der ikke er til almen vandforsyning og til levnedsmiddelvirksomhed er på 25 m - afstandskrav til naboskel er på 30 m og afstandskrav til vandforsyningsanlæg til almen vandforsyning er på 50 m. For opbevaringsanlæg er der desuden særlige regler når opbevaringsanlægget ligger nærmere end 100 m fra åbent vandløb.

På kortudsnittene herunder er vist nærmeste vandløb, sø, naboskel, nabobeboelse, ikke almene vandforsyningsboring (egen boring) og offentlig vej. Nærmeste levnedsmiddelvirksomhed og vandværksboring ligger så langt væk, at de nærmeste øvrige punkter ikke ville kunne ses ordentligt på kortudsnittet, hvis der zoomes så langt ud, så de alle er med på kortudsnittene.

Figur 3: Kortudsnit over afstande i forhold til staldanlægget på Heiselvej 1

Da der ansøges om flex for en del af staldene skal der foretages en vurdering i forhold til de afstandskrav der ikke overholdes. Der sker ingen ændringer i hestestalden. Da alle stalde er etableret med tætte bunde og sider, og der udelukkende er tale om, at der tillades en ekstra "dyretype", vurderes det uproblematisk at meddele fornyet dispensation, hvis kommunen vurderer, at dette er nødvendigt. De afstandskrav som ikke kan overholdes er afstanden fra stalden D syd til stuehus samt til vej. Såfremt kommunen ikke vil meddele dispensation, vil ansøgningen blive tilpasset, så der ikke ansøges om flex for denne stald.

Ifølge Geus Jupiterdatabase og kortet i Husdyrgodkendelse.dk skulle der ligge en boring umiddelbart syd for stalden D syd. Ejer har intet kendskab til en boring med denne placering. Drikkevandsboringen og markvandsboringen til husdyrbruget fremgår af bilag 1.

I forbindelse med gyllebeholderen fra 2010 blev etableret, blev der etableret en jordvold rundt om gyllebeholderne mod vest og syd (se bilag 1). Jordvolden er op til godt 1 meter i højden.

3.4.5 Byggelinjer og andre beskyttelseslinjer mv.

Husdyrbrugets stalde og gyllebeholdere ligger delvis inden for åbeskyttelseslinjen og de to sydligste stalde ligger som beskrevet under 3.4.2 helt eller delvist inden for fortidsmindebeskyttelseslinjen.

Vurdering af afstandskrav og andre beskyttelseslinjer (3.4.4 og 3.4.5)

Da der udelukkende ansøges om flex for de fleste produktionsarealer og ikke bygges nyt eller skal lovliggøres eksisterende byggeri, er der udelukkende behov for at foretage en vurdering af afstandskravet til stuehus og vej.

3.4.6 Jordarealer og jordbund

Alle stalde, kanaler, gyllerør, forbeholder og gyllebeholdere er udført i tætte og stabile materialer.

Der er ikke registreret jordforureninger på husdyrbruget. Husdyrbruget ligger uden for kortlagte råstofgrave-områder (råstofplan 2020). Der er ikke anvendt slagter på husdyrbruget i forbindelse med hidtidigt byggeri. Jordbundstypen i området er grovsandet jord.

Vurdering

Da stalde, kanaler, gyllerør, forbeholder, afhentningstank og gyllebeholdere er og bliver udført i tætte og stabile materialer, vurderes det, at der fra selve husdyrbruget ikke ved normal drift kan ske væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af jordarealer eller jordbund.

3.5 Ammoniakemission og -deposition (B5, B4, E1b, F1d)

Ud fra oplysningerne om størrelsen af produktionsarealerne, dyre- og gulvtype i ansøgt drift, nudrift og 8-års drift samt evt. oplysninger om miljøteknologier beregnes husdyrbrugets ammoniakemission i de tre drifter.

Ammoniakemissionen fra stalde og opbevaringslagre fremgår af tabel 5. Den totale ammoniakemission fra husdyrbruget er i alle drifter uændret på 6.052,2 kg NH₃-N/år. Der er kun indtastet effekt af teltoverdækningen på den store gyllebeholder, idet denne har været en forudsætning i den hidtidige godkendelse.

Drifttype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	5683,0	369,2	6052,2
Nudrift	5683,0	369,2	6052,2
8 års-drift	5683,0	369,2	6052,2

Tabel 5: Ammoniakemission fra staldafsnit, opbevaringslagre og totalt fra husdyrbruget

Husdyrbrugets ammoniakemission må ikke give anledning til væsentlige påvirkninger af naturområder, der er beskyttede af europæisk lovgivning (Natura 2000 områder). Der må heller ikke ske påvirkning af naturområder, der er beskyttet af dansk lovgivning, eller som kan være leve- eller ynglelokaliteter for særligt beskyttede dyrearter (bilag IV arter).

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen kategoriserer naturen i kategori 1, 2 og 3 natur og fastsætter beskyttelsesniveauer, som fremgår af tabel 6.

Naturområder i nærheden af husdyrbruget er udpeget og fremgår af figur 4 og 5 og beregningerne af ammoniak til disse områder fremgår af tabel 7.

Ammoniakfølsom natur	Beskrivelse	Krav
Kategori 1	Ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper uanset størrelse jf. bilag 3 pkt. D i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug hvis de er beliggende inden for et Natura 2000 område og er omfattet af udpegningsgrundlaget og kortlagt, samt heder og	Max. totaldeposition (stald og lagre) afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*):

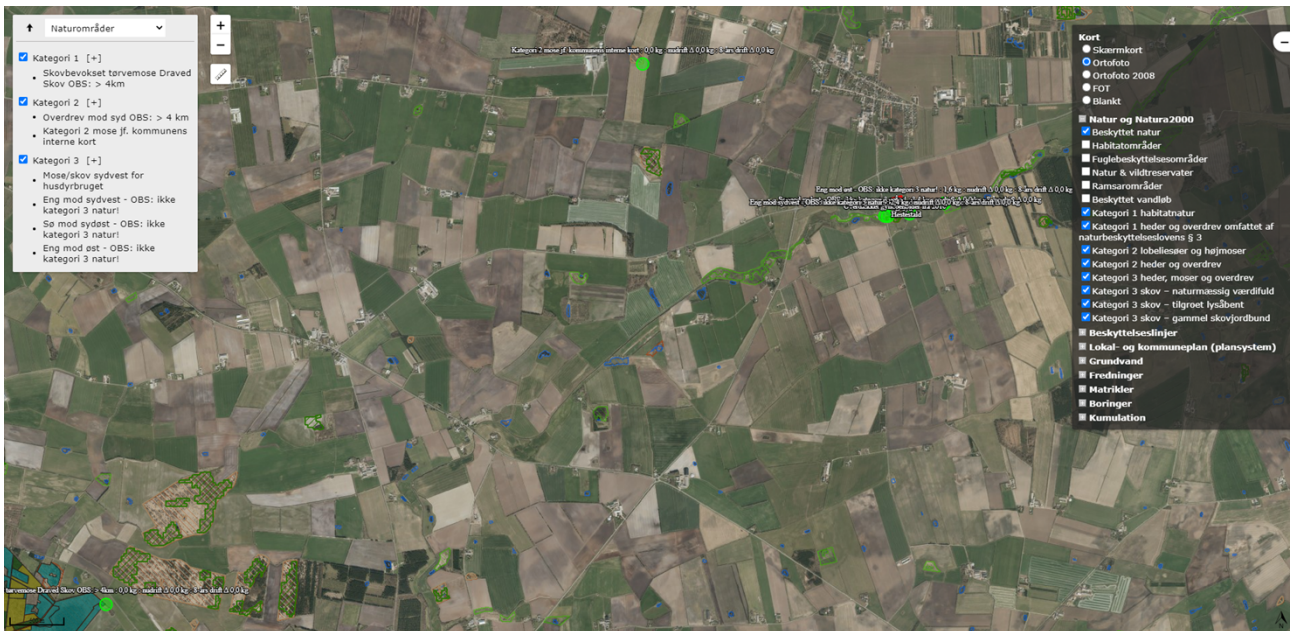
	overdrev inden for et Natura 2000 område som er omfattet af § 3 i NBL ⁴ (dvs. større end 2.500 m ²)	0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2	Ammoniakfølsomme naturtyper som ligger udenfor Natura 2000 område: højmoser, lobeliesøer, heder der i sig selv er større end 10 ha og omfattet af § 3 i NBL og overdrev der i sig selv er større end 2,5 ha og omfattet af § 3 i NBL.	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.
Kategori 3	Ammoniakfølsomme naturtyper der ikke er omfattet af kategori 1 og 2 og som ligger uden for Natura 2000 område i form af heder, moser og overdrev der er omfattet af § 3 i NBL samt ammoniakfølsomme skove. For at være ammoniakfølsom skal skove være større end 0,5 ha og mere end 20 m bred og bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer og 1) hvor der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«, 2) hvor skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller 3) hvor der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen "Arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af § 25 i lov om skove" og arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi.	Kommunen vurderer konkret, om der skal fastsættes vilkår om max. merdeposition, og hvad det nødvendige krav til max. deposition skal være. Kravet må dog ikke være under en max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år
Beskyttede naturtyper der ikke hører under Kategori 1-3, men som efter en konkret vurdering, er ammoniakfølsomme.	Kan fx være enge, strandenge og søer	
<p>* Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel):</p> <p>Antal husdyrbrug med en emission på mere end 150 kg NH₃-N pr. år indenfor 200 m</p> <p>Antal husdyrbrug med en emission på mere end 450 kg NH₃-N pr. år indenfor 200-300 m</p> <p>Antal husdyrbrug med en emission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år indenfor 300-500 m</p> <p>Antal husdyrbrug med en emission på mere end 1.500 kg NH₃-N pr. år indenfor 500-1.000 m</p> <p>Antal husdyrbrug med en emission på mere end 5.000 kg NH₃-N pr. år indenfor 1.000-2.500 m</p>		

Tabel 6: Krav til maksimal total- og merdeposition af ammoniak til natur

⁴ Naturbeskyttelsesloven, Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr 240 af 13/03/2019

Figur 4: Husdyrbrugets placering i forhold til de nærmeste naturområder

Figur 5: Husdyrbrugets placering i forhold til alle udpegede naturområder

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
Eng mod øst - OBS: ikke kategori 3 natur!	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	1,6
Sø mod sydøst - OBS: ikke kategori 3 natur!	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,0	0,0	3,4
Eng mod sydvest - OBS: ikke kategori 3 natur!	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	2,4
Skovbevokset tørvemose Draved Skov OBS: > 4km	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Kategori 2 mose jf. kommunens interne kort	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
Overdrev mod syd OBS: > 4 km	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
Mose/skov sydvest for husdyrbruget	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	3,9

Tabel 7: Total og merdeposition af ammoniak til udpegede naturområder

Alle punkter er sat i den afstand og retning, der giver den største totaldeposition.

Kategori 1 natur

Det nærmeste kategori 1 naturområde er en skovbevokset tørvemose i Natura 2000 habitatområdet Kongens Mose og Draved Skov, som ligger ca. 8,5 km sydøst for husdyrbruget.

Da der er mere end 4 km til nærmeste kategori 1 natur, er der ikke brugt til på at vurdere, om der er andre husdyrbrug der påvirker kategori 1 naturen, idet Husdyrgodkendelse.dk altid beregner en deposition til punkter længere væk end 4 km til 0,0 kg N/ha/år. Totaldepositionskravet på 0,2-0,7 kg N/ha/år til kategori 1 natur er således opfyldt.

Kategori 2 natur

Det nærmeste kategori 2 naturareal er jf. Husdyrgodkendelse.dk et overdrev godt 9 km syd for husdyrbruget. Ifølge kort fremsendt fra Tønder Kommune d. 20. august 2020 er en mose ca. 2,8 km nordvest for husdyrbruget desuden kategori 2 natur. Det antages, at kommunen vurderer, at der er tale om en nedbrudt højmosse.

Depositionen til både overdrevet mod syd og mosen mod nordvest er på 0,0 kg N/ha/år. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens totaldepositionskrav til kategori 2 natur på maksimalt 1,0 kg N/ha/år overholdes således.

Kategori 3 natur og § 3 områder

De nærmeste kategori 3 naturområder er en delvis tilgroet mose, hvoraf en del er registreret som kategori 3 skov – tilgroet lysåbent. Mosen/skoven ligger umiddelbart syd for husdyrbruget. Ud over de ovenfor beskrevne naturpunkter er der desuden foretaget depositionsregninger til de nærmeste § 3 registrerede naturområder, som er en sø og to enge sydvest og øst for husdyrbruget.

Det mest restriktive krav, kommunen kan stille til kategori 3 natur, er maksimalt 1 kg N/ha/år i merdeposition. Da ikke sker udvidelse eller ændringer af produktionsarealer eller opbevaringsanlæg, kommer der ingen merdeposition fra husdyrbruget.

Der er ikke udspecificeret tålegrænser for alle naturtyper. DCE under Aarhus Universitet har fastsat empirisk baserede tålegrænser for forskellige naturtyper (se tabel 8 herunder).

Tabel 2. Empirisk baserede tålegrænser for naturbeskyttelseslovens terrestriske naturtyper samt for klit, løv- og nåleskov baseret på de seneste anbefalinger fra UNECE, 2011.

Naturtype	Tålegrænse	Differentiering
Overdrev	10-25	¹ sure overdrev 10-15, kalkholdige overdrev 15-25
Klit	8-20	grå klit og grøsværklit 8-15, øvrig klit 10-20
Hede	10-20	der kan være klit kortlagt som § 3 hede
Fersk eng	15-25	^{1,2}
Strandeng	30-40	^{1,2}
Mose (og kær)	5-30	højmoser 5-10, hængesæk, tørvelavninger 10-15, fattigkær og hedemoser 10-20, kalkrige moser og væld, rigkær 15-30
Løvskov	10-20	Skovbevoksede tørvemoser 10-15
Nåleskov	10-20	

¹ Bør ikke anvendes for arealer med kulturgræsland / hvor den væsentligste påvirkning er en hidtil lovlig landbrugsmæssig. Dette vil primært gælde engarealer og bør ses over en længere tidsperiode. Intervallet dækker således som udgangspunkt 'naturenge'. Se også note 2.

² Den atmosfæriske afsætning skal ses i sammenhæng med andre tilførsler, fx med overfladenær afstrømning.

Tabel 8: Tålegrænser for terrestriske naturtyper⁵.

Ifølge klagenævnets praksis skal der ved vurderingen benyttes et 3-års gennemsnittet for ammoniakdepositionen. Gennemsnittet af ammoniakdepositionen for 2017-2019 er for det 5,6 km x 5,6 km grid som husdyrbruget ligger i på 18,025 N/ha/år ((17,724+15,848+20,503)/3). Husdyrbruget ligger i koordinat 507;6101 (xutm;yutm). Tallene stammer fra regneark modtaget fra Aarhus Universitet.

Mosen mod syd, som er det naturareal, der modtager den største totaldeposition fra husdyrbruget, er i Danmarks Naturdata⁶ angivet som mose og kær.

Vurdering af ammoniakdeposition til naturområder

Da Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens krav til total- og merdeposition af ammoniak til kategori 1, 2 og 3 natur overholdes, vurderes ammoniakdepositionen til de nærliggende naturområder ikke at kunne påvirke naturarealerne væsentligt negativt.

3.6 Biologisk mangfoldighed/biodiversitet (F4, F1c)

Som vi læser Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, så er det den nærliggende biodiversitet, der kan forventes at blive berørt af projektet, der skal beskrives, herunder biodiversitetens relative rigdom, forekomst, kvalitet og regenereringskapacitet i området og dettes undergrund.

FN definerer biodiversitet som: "Mangfoldigheden af levende organismer i alle miljøer, både på land og i vand, samt de økologiske samspil, som organismene indgår i. Biodiversitet omfatter såvel variationen indenfor og mellem arterne som mangfoldigheden af økosystemer." Med andre ord er biodiversitet alt liv på jordkloden, herunder dyr, planter, svampe, bakterier og andet levende både på land og i vand.

⁵ http://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2018/Opdatering_empirisk_baserede_taalegraenser.pdf

⁶ <https://naturdata.miljoportal.dk/>

Et traditionelt husdyrbrug, vil kunne påvirke biodiversiteten med ammoniak, der udledes gennem luften, udslip af forurenende stoffer i form af næringsstoffer eller kemikalier, afdrift eller afstrømning af bekæmpelsesmidler anvendt i marken eller ved direkte fysisk påvirkning, fx hvis der fjernes natur, leve-, yngle- eller opholdssteder.

Påvirkningen med ammoniak på naturtyper er beskrevet i det foregående punkt. I et efterfølgende afsnit under dette punkt beskrives bilag IV-arter og eventuel påvirkning heraf.

Husdyrbruget ligger inden for område udpeget som økologisk forbindelse men uden for områder med naturbeskyttelsesinteresser eller potentielle naturbeskyttelsesinteresser. En stor del af husdyrbrugets stalde og gyllebeholdere ligger desuden inden for åbeskyttelseslinjen.

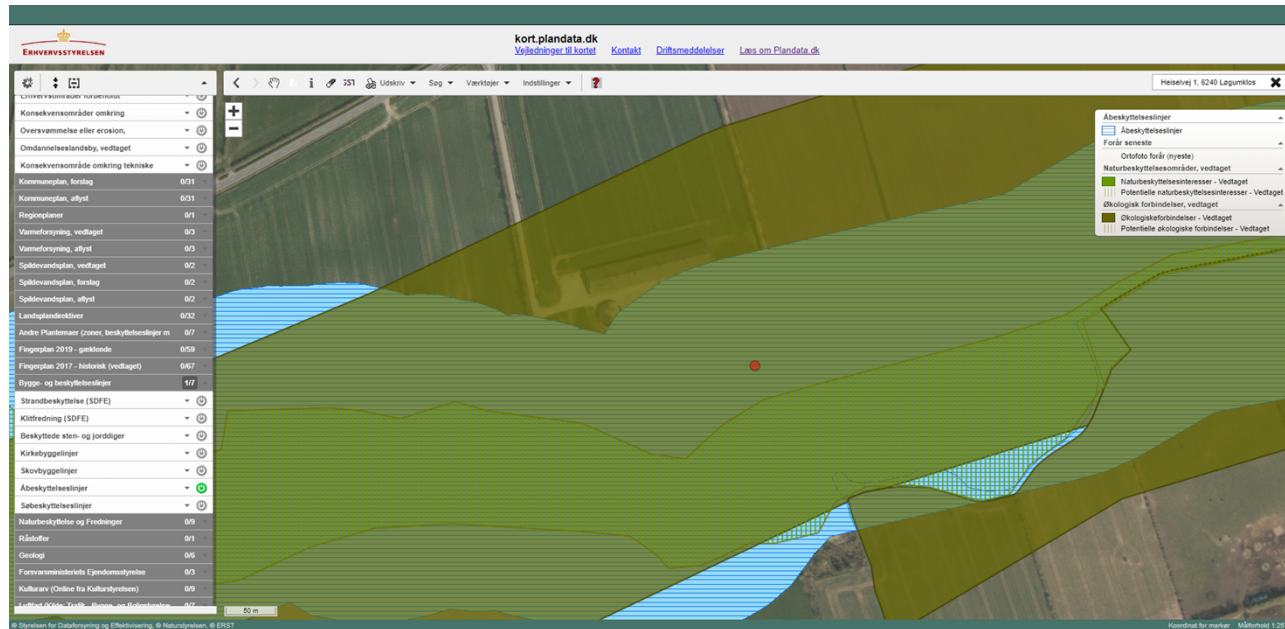
I Kommuneplan 2017 står følgende i retningslinjen om økologiske forbindelser og potentielle naturområder:

Dyre- og plantelivets muligheder for spredning, f.eks. ved etablering af nye større anlæg, må ikke forringes i væsentlig grad.

Hvis spredningsmulighederne bliver påvirket væsentligt, f.eks. ved anlæg eller ombygning af veje, jernbaner og lignende, skal der etableres faunapassager eller erstatningsnatur der øger spredningsmulighederne. Disse skal etableres på en måde, at påvirkningen reduceres til et acceptabelt niveau. De økologiske forbindelser er angivet på kortbilag.

I de potentielle naturområder tager vi hensyn til naturværdierne ved ændring af arealanvendelsen til andre formål end jordbrug. Eksisterende natur skal bevares og mulighederne for at skabe nye naturarealer bør ikke forringes. De potentielle naturarealer er vist på kortbilag.

Udpegningen af økologiske forbindelser, naturbeskyttelsesinteresser og åbeskyttelseslinjen fremgår af nedenstående kortudsnit.

Figur 6: Kort over økologiske forbindelser mv. fra Plandata.dk

Bilag IV-arter mv.

Bilag IV-arter er arter, der fremgår af bilag IV i EU's habitatdirektiv. De beskrives som strengt beskyttede arter. Det betyder, at artenes yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges.

Af faglig rapport fra DMU nr. 635, Håndbog over dyrearter på habitatdirektivets bilag IV⁷ fremgår udbredelsen af forskellige arter i et grid på 10 km x 10 km fordelt over hele landet. Der er desuden udgivet en videnskabelig rapport i 2013 over overvågning af arter⁸. Af rapporterne fremgår, at nedenstående arter kan være registreret i nærområdet til husdyrbruget.

Dansk navn:	Videnskabeligt artsnavn:
Vandflagermus	<i>Myotis daubentonii</i>
Sydflagermus	<i>Eptesicus serotinus</i>
Pipistrellflagermus	<i>Pipistrellus</i>
Markfirben	<i>Lacerta agilis</i>
Stor vandsalamander	<i>Triturus cristatus</i>
Spidssnudet frø	<i>Rana arvalis</i>

Tabel 9: Liste over bilag IV-arter

Ifølge kortene på Danmarks Miljøportal over registrerede bilag IV-arter, er der ikke registreret bilag IV-arter inden for 1.000 m fra husdyrbruget.

Figur 7: Kort over registreringer af bilag IV-arter.

Gamle bygninger og træer **kan** fungere som dagskjul og overvintringssteder for flagermus.

Flere af områdets søer og vådområder **kan** være yngle- og levesteder for padder.

Som beskrevet sker der ingen nyetableringer eller bygningsmæssige ændringer, og der er ingen planer om at nedrive bygninger.

Samlet vurdering

⁷ Danmarks Miljøundersøgelser Aarhus Universitet Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007 Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV <https://www2.dmu.dk/pub/fr635.pdf>

⁸ AARHUS UNIVERSITET DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI Videnskabelig rapport nr. 50 fra 2013 Overvågning af arter 2004-2011 <https://www.dmu.dk/Pub/SR50.pdf>

Den generelle vurdering er, at en merdeposition på 1,0 kg N/ha/år ikke kan medføre en tilstandsændring af et almindeligt § 3 beskyttet naturareal. Ammoniak er så vidt vides ikke direkte skadelig for bilag IV-arter eller for andre arter. Den største effekt af ammoniakdepositionen vil være risiko for tilgroning af lysåbne naturarealer.

Selv om husdyrbruget ligger inden for et område udpeget som økologisk forbindelse, kan dyre- og plantelivet spredes som hidtil. Udpegningen af Økologiske forbindelser er en gammel udpegning fra amtets tid, der ligger omkring Arnå. Man kan undre sig over, at udpegningen er sket trods det, at der på tidspunktet for udpegningen allerede har ligget et husdyrbrug.

Åbeskyttelseslinjen har ingen betydning for lovligt etablerede stalde og anlæg mv. Der er jf. Naturbeskyttelsesloven i øvrigt intet forbud mod driftsmæssigt nødvendige bygninger til jordbrug.

Da der ingen merdeposition af ammoniak kommer og der ikke fjernes ældre beplantninger, stenbunker, jorddiger eller gamle bygninger, som vurderes at kunne være mulige opholdssteder for bilag IV-arter, vurderes det, at husdyrbruget ikke kan påvirke bilag IV-arters eller andre arters yngle- eller levesteder negativt.

Når de generelle udbringningsregler for husdyrgødning, samt anvendelse af bekæmpelsesmidler overholdes, vurderes der ikke at kunne ske væsentlig påvirkning af biodiversiteten ved markdriften, der som beskrevet varetages af forpagter.

3.7 Lugtemission (B6, B4, E1b, E1c)

Som beskrevet i indledningen er luftrensningsanlægget i forbindelse med stald A ikke optaget på Teknologilisten, og lugtreduktionseffekten kan derfor ikke dokumenteres. Luftrensningsanlægget er et BIO-modul luftrensningsanlæg, der ifølge producenten Skov A/S ikke kan bygges om til et Farm AirClean BIO Flex 2-stage eller 3-stage luftrensningsanlæg, som er de anlæg SKOV A/S fortsat har på Teknologilisten.

Ifølge Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, pkt. A, nr. 2.1.2 skal et vilkår i en meddelt en gældende godkendelse eller tilladelse, som omfatter virkemidler der ikke længere er optaget på Miljøstyrelsens Teknologiliste, genberegnes uden effekten af den pågældende miljøteknologi. Samme ordlyd er ikke gentaget i bilag 3, pkt. B, men da teknologilisten omfatter miljøeffektive teknologier og -teknikker, der kan reducere både ammoniak og lugt, antages det, at det samme gør sig gældende for lugt. Miljø- og Fødevareklagenævnet har stadfæstet princippet med hensyn til ammoniak i en nyere afgørelse⁹ fra januar 2021.

Husdyrbruget ligger tæt på Bedsted by, hvorfor husdyrbruget ikke ville kunne få tilladelse til den nuværende placering, hvis husdyrbruget skulle etableres i dag. Kommunen har dog mulighed for at meddele miljøgodkendelse til husdyrbrug, der minimum kan overholde 50 % af den geneafstand et tilsvarende nyt husdyrbrug skal overholde efter nugældende regler. Denne regel kaldes undtagelsesreglen for lugt. For at reducere lugtemissionen vil der fremadrettet blive foretaget ugentlig udslusning af gylle fra alle stalde. Virkemidlet er ikke godkendt til stalde med delvis fast gulv og spalter eller til smågrise, hvorfor det kun er indtastet for stalde med fulddrænede gulve. Ugentlig udslusning i stalde med fulddrænede gulve nedsætter lugtemissionen med 20 %.

Forud for indsendelsen af miljøgodkendelsesansøgningen har der været fremsendt en forespørgsel til kommunen sammen med beregninger for lugtemissionen fra husdyrbruget. Kommunen har meddelt, at de ser positivt på en ansøgning under undtagelsesreglen for lugt, men har ikke garanteret godkendelsens endelige meddelelse.

⁹ https://mfkn.naevneneshus.dk/media/documents/Afgørelse_20-10326_anonymiseret.pdf

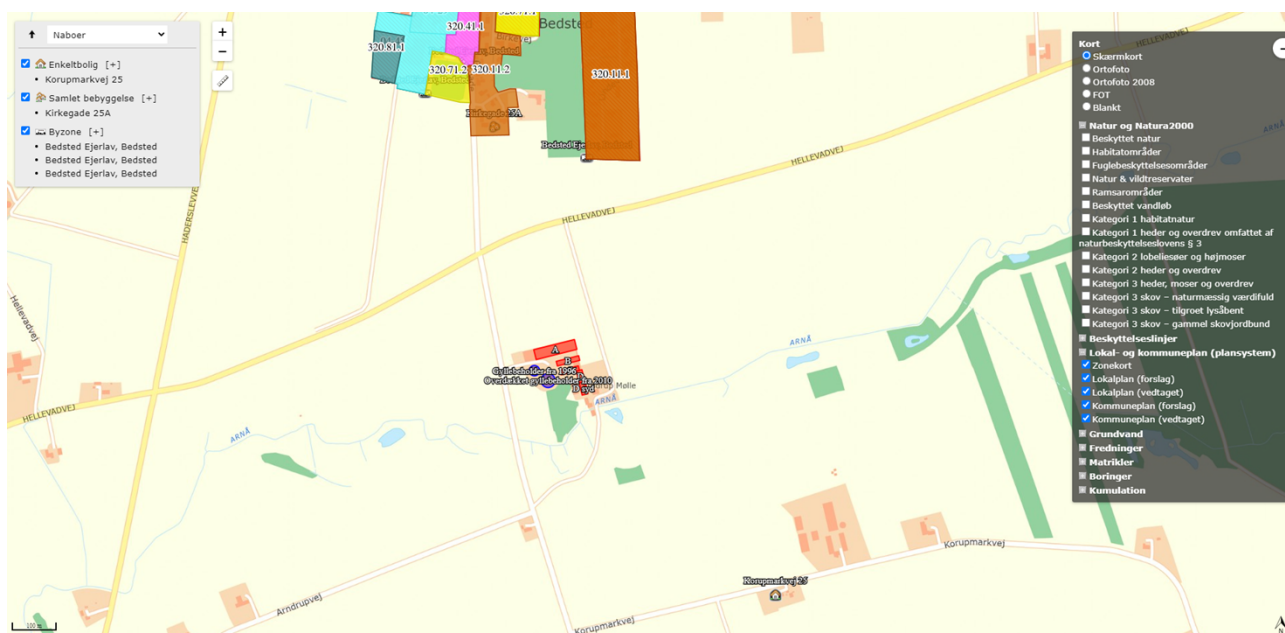
De nærmeste lugtberegningpunkter er udpeget i skema 221138 i Husdyrgodkendelse.dk og ses i figur 8.

Nærmeste enkelt beboelse uden landbrugspligt er Korupmarkvej 25. Nærmeste samlede bebyggelse udløses af Kirkegade 25A i Bedsted. Nærmeste byzone er byzoneafgrænsningen til Bedsted ved Lindevej. Byzoneafgrænsningerne vest og nordøst for Bedsted Kirkegård er desuden udpeget

Der er ikke kumulation med andre husdyrbrug i forhold til lugt til enkelt beboelse eller samlet bebyggelse, idet der ikke ligger husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år inden for henholdsvis 100 m fra nærmeste enkelt bolig eller 300 m fra den nærmeste samlede bebyggelse. I forhold byzoneafgrænsningen nordøst for Bedsted Kirkegård er der muligvis kumulation med den økologiske kødkvægsbesætning på husdyrbruget på Lundbyesvej 30. Der er i lugtberegningen derfor angivet kumulation med et andet husdyrbrug i forhold til dette punkt i byzonen.

De beregnede lugtgeneafstande fremgår af tabel 10. Det ses, at geneafstandene til enkelt bolig (Korupmarkvej 25) kan overholdes fuldt ud, mens geneafstanden til samlet bebyggelse samt de 3 udpegede punkter ved byzonen kan overholdes under undtagelsesreglen for lugt.

Det fremgår, at 58-90 % af lugtgeneafstandene til de nærmeste punkter i den samlede bebyggelse og byzonen kan overholdes.

Figur 8: Nærmeste nabo, samlede bebyggelse og byzone

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Korupmarkvej 25	0	NY	317,6	254,1	757,2	Ja
 Kirkegade 25A	0	NY	638,3	638,3	575,7	Nej
 Bedsted Ejerlav, Bedsted	0	NY	829,5	829,5	480,6	Nej
 Bedsted Ejerlav, Bedsted	1	NY	829,5	912,4	731,1	Nej
 Bedsted Ejerlav, Bedsted	0	NY	829,5	829,5	711	Nej

Forklaring til samlet resultat af lugtberegning

Gul: Genekriterie er ikke overholdt, men der kan søges om dispensation jf. § 33 ("50 % reglen").

* Geneafstanden fra NY modellen er 0, selvom der er en faktisk lugt fra staldgruppen. Dette skyldes at lugten er for lav til at lugtspredningen kan beregnes.

Konsekvenszone: 923 m

Tabel 10: Beregning af lugtgeneafstande til nærmeste naboer, samlet bebyggelse og byzoner

Geneniveauerne for lugt beregnes efter Miljøstyrelsens lugtmodel i odour units (OU_E) og efter FMK-modellen i lugtenheder (LE). Geneniveauerne må maksimalt være $5 OU_E$ pr. m^3 og $1 LE$ pr. m^3 til områder, der ifølge kommuneplanens rammedel er udlagt til eksisterende eller fremtidigt byzone- eller sommerhusområde, $7 OU_E$ pr. m^3 og $3 LE$ pr. m^3 til samlet bebyggelse og område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende samt $15 OU_E$ pr. m^3 og $10 LE$ pr. m^3 til enkelt beboelser uden landbrugspligt.

Som beskrevet er ansøgningen om miljøgodkendelse af husdyrbruget på Heiselvej 1 omfattet af undtagelsesreglen for lugt, hvor kommunen har mulighed for at meddele miljøgodkendelse til husdyrbrug, der ikke kan overholde lugtgeneafstandene. Jf. § 33 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen kan en lugtgeneafstand fraviges, hvis følgende kriterier er opfyldt:

1. Den vægtede gennemsnitsafstand er mere end 50% af geneafstanden for alle kombinationer af staldafsnit på husdyrbruget.
2. Lugtemissionen i det enkelte staldafsnit ikke forøges medmindre
 - lugtemissionen samtidig reduceres tilsvarende eller mere i staldafsnit, der ligger nærmere det område, hvor lugtgeneafstande ikke kan overholdes, eller
 - afstanden fra det staldafsnit hvor lugten øges er mindst 200% af den ukorrigerede lugtgeneafstand i forhold til det område, hvor lugtgeneafstande ikke kan overholdes beregnet på baggrund af alle staldafsnit på husdyrbruget

Lugtemissionen i de enkelte staldafsnit er uændrede eller mindre, hvorfor der kan ses bort fra punkt 2. Lugtemissionen fra staldene B, C og D med drænet gulv og spalter reduceres med 20 % som følge af, at der fremadrettet udsluses gylle en gang om ugen.

I forhold til et enkelt punkt i byzoneafgrænsningen for Bedsted er der muligvis kumulation i forhold til husdyrbruget på Lundsbyevej 30, da denne formodentlig har en ammoniakemission på mere end $750 \text{ kg } NH_3\text{-N/år}$

og ligger mindre end 300 m fra byzonepunktet. Der er derfor valgt "En ejendom" under kumulation i ansøgningskemaet, hvorefter Husdyrgodkendelse.dk øger geneafstanden med 10 %.

Husdyrgodkendelse.dk beregner udelukkende lugt fra stalde. Ud over lugt fra staldene, kan der være lugt fra gyllebeholdere. Fra gyllebeholderne kan der være lugtafgivelse i sær i forbindelse med omrøring og pumpning. Der vil også kunne forekomme lugtgener i forbindelse med udbringning af husdyrgødning på marker. Husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning af gylle op til byzone- og sommerhusområder overholdes.

Når husdyrbruget fremadrettet leverer gylle til biogasanlæg og modtager afgasset flydende biomasse retur, vil lugtgenerne fra udbringningen blive reduceret¹⁰.

Der er ikke kendskab til, at lugt fra husdyrbrug er direkte sundhedsskadelig.

Vurdering

Lugt opfattes forskelligt af forskellige personer. Det kan derfor ikke afvises, at nogle vil finde lugtgeneafstandene utilstrækkelige, mens andre ikke føler sig generet, selv om de bor inden for lugtgeneafstandene. Lugt fra fx gyllebeholdere indgår ikke i lugtberegningerne i Husdyrgodkendelse.dk. Det vurderes, at en afstand på 335 m fra nærmeste stald eller gyllebeholder til nærmeste nabo på Heiselvej 2 (ejendom med landbrugspligt) er tilstrækkelig til at undgå væsentlige lugtgener.

Da lugtreduktionen i forbindelse med det nuværende luftrensingsanlæg ikke kan dokumenteres, vurderes det rimeligt at tage luftrensingsanlægget ud af drift og dermed spare en masse strøm, mod at der samtidigt stilles vilkår om, at der fortages ugentlig udslusning af gylle. Som beskrevet vil lugtgener fra udbringning endvidere blive reduceret, når der fremadrettet udbringes afgasset fyldende biomasse på udbringningsarealet tilhørende husdyrbruget.

3.8 Øvrige emissioner og gener (B7, E1b, F1d, F5c, F8)

I de efterfølgende underpunkter beskrives potentielle gener fra støj, rystelser og vibrationer, støv, lys, skadedyr og transport. Da husdyrbruget ligger forholdsvis tæt på samlet bebyggelse og byzone, er det nødvendigt at have fokus på ikke at genere naboer, men med en afstand på 335 m fra nærmeste stald eller gyllebeholder til nærmeste nabo og 430 m til nærmeste punkt i byzonen vil afstanden fra husdyrbruget være så stor, at langt de fleste typer emissioner og gener ikke vil kunne påvirke nærmeste beboelser.

Nærmeste større husdyrbrug er en økologisk malkekvægsbesætning på Hellevadvej 17 knap 1,3 km vestnordvest for husdyrbruget på Heiselvej 1.

Der forekommer ingen stråling fra husdyrbrug. Der vil være emission af varme fra dyrene og gødningen. Det er ikke fundet nødvendigt at kvantificere varmeemissionen.

3.8.1 Støj (B7, E1b, F1d, F5c)

De største støjgener vil forekomme i forbindelse med ventilation, gylleomrøring og -pumpning, tipning af korn i korngrav i den store foderlade, fodringsanlæg samt transport af dyr, foder og gylle mv. Se kort over støjkilder herunder.

¹⁰ Grøn viden Markbrug nr. 296 juni 2004 <http://web.agrsci.dk/djfpublikation/index.asp?action=show&id=797>

Foderfremstillingen sker automatisk hele døgnet rundt. Foderladen er en isoleret bygning, hvorfor støj fra slaglemøller mv. ikke vil kunne genere naboer.

Alle stationære pumper er støjsvage elektriske pumper. Gyllebeholderne tømmes vha. gyllevogn med indbygget pumpesystem, som er meget lidt støjende. Der benyttes kun traktordrevet gyllerører til omrøring af gyllebeholder før udbringning, såfremt der er behov.

Figur 9: Støjklæder (og udvendig belysning mv.) Heiselvej 1

Ventilationsanlæggene udskiftes løbende, hvorfor der generelt er tale om nyere og støjsvage ventilatorer. Ventilationsanlæggene kører hele døgnet

Transporter forbi naboer vil kunne høres, men adskiller sig ikke fra anden vejtransport.

Ansøger oplyser, at der aldrig er indkommet klager fra naboer over støj fra husdyrbruget.

Der sker ingen ændringer i støjklæderne fra husdyrbruget med det ansøgte.

Vurdering

Med husdyrbrugets placering i forhold til nærmeste nabobeboelser, vurderes støj, herunder lavfrekvent støj, at være af et omfang, der ikke vil kunne genere omgivelserne, samt at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser kan overholdes.

Vurdering af støj i forhold til transport er beskrevet under punkt 3.8.6.

Det vurderes, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser kan overholdes, og det forslås, at der fastsættes vilkår for støj i overensstemmelse med Miljøstyrelsens støjvejledninger.

3.8.2 Rystelser og vibrationer (B7, E1b, F1d, F5c)

Der kan eventuelt forekomme mindre rystelser i forbindelse med transporter til og fra husdyrbruget og internt på husdyrbruget. Der sker ingen ændringer i de eksisterende kilder til rystelser og vibrationer fra husdyrbruget med det ansøgte. Kilder kan fx være ventilationsanlæg, foderanlæg, gyllepumper og diverse maskiner.

Vurdering

De typer stationære anlæg, der benyttes på traditionelle husdyrbrug, giver ikke anledning til rystelser og vibrationer, der kan mærkes, andet end hvis man opholder sig klods op ad anlæggene. De eneste rystelser, der eventuelt vil kunne opleves af omgivelserne, vil være, hvis beboelser ligger meget tæt på overkørsler, hvor der foregår trafik af gyllevogne, transporter af foder og dyr mv. Der ligger ingen nabobeboelser i tilknytning til overkørslerne til husdyrbruget.

Se yderligere om transporter under punkt 3.8.6.

Med afstanden til naboer fra stationære og mobile kilder på selve husdyrbruget, vurderes det, at rystelser og vibrationer fra husdyrbruget ikke vil kunne medføre væsentlige gener for omgivelserne.

3.8.3 Støv (B7, E1b)

Kørearealerne rundt omkring bygningerne og gyllebeholderne er grusbelagte. Støv vil primært forekomme ved transport på husdyrbrugets kørearealer samt i forbindelse med markdriften i meget tørre perioder, hvor evt. jord på veje kan hvirvles op. Der vil blive fejlet efter udkørsel af husdyrgødning mv., når der er behov for det.

Støv fra aftipning af foder er meget begrænset. Foder læsses af inde i foderladerne, hvor det blandes og ledes ud i staldene gennem rørsystemer som vådfoder.

Der er overbrusningsanlæg i alle stalde til brug ved behov for køling af dyrene. Når disse benyttes, medvirker de også til at reducere støvemissioner fra staldene.

Der sker ingen ændringer i støvkilderne fra husdyrbruget i forbindelse med det ansøgte.

Vurdering

Det vurderes, at afstanden til nabobeboelser er så stor, at der ikke vil kunne forekomme støvgener fra kørslen på de grusbelagte kørearealer.

Det vurderes endvidere, at der ikke er problemer med støv i forbindelse med håndteringen af foderet, idet foder håndteres i foderladerne og ledes ud i staldene gennem lukkede rørsystemer. Overbrusning i staldene medvirker endvidere til at binde eventuelt støv fra foder.

3.8.4 Lyspåvirkning (B7, E1b, F1d, F5c)

Udendørs belysning fremgår af figur 9. Der er opsat et lysarmatur på vestgavlen af foderladen og herudover er der pyntebelysning i forbindelse med stuehuset. Lyset tændes og slukkes efter behov.

Lyspåvirkning af omgivelserne fra belysning inde i staldene eller de øvrige driftsbygninger, vil kun kunne oplyse nærområdet. Som beskrevet under 3.4.1 er indsynet til husdyrbruget delvist afskærmet af levende hegn og andre beplantninger, og husdyrbruget ligger i et relativt fladt landskab.

Ud over lyspåvirkning fra udvendig og indvendig belysning vil der forekomme lyspåvirkning fra køretøjer. Lastbiler og traktorer med lys holder kortvarigt ved stalde, foderlader og gyllebeholdere i forbindelse med af- og pålæsning.

Vurdering

Hverken lysudslip via vinduer eller udvendig belysning vurderes at kunne genere naboer eller vejtrafik, dels pga. kildernes lysstyrke og placering, beplantninger samt afstanden til nærmeste naboer og veje. Lyspåvirkningerne vurderes ligeledes ikke at kunne påvirke det landskabsopfattelsen væsentligt negativt.

3.8.5 Skadedyr (B7, E1b)

Ansøger oplever ikke problemer med skadedyr. Skadedyr og fluer bekæmpes efter gældende regler. Opbevaring af foder sker som beskrevet indendørs i foderladerne, og der fejles op ved eventuelt spild, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter og mus m.v.).

Der indsættes rovfluelarver ved behov. Bliver det nødvendigt i en periode, vil der blive benyttet et godkendt smøre- eller strømiddel. Rottebekæmpelse sker via privat ordning (pt Ewers Skadedyr). Rotter bekæmpes med klappælde og rottegift udlagt i kasser (ca. 20 stk. kasser).

Vurdering

De beskrevne bekæmpelsestiltag vurderes at være tilstrækkelige til, at der ikke er risiko for gener fra skadedyr. Med effektiv rottebekæmpelse vil der være begrænset fare for menneskers sundhed, da overførsel af smitte med bakterier, vira og proto-zoer dermed begrænses mest muligt.

3.8.6 Transporter (B7, E1b)

Alle tunge transportere sker ad Heiselvej via overkørslen på vestsiden af husdyrbruget.

Det er forpagter af arealerne, der udbringer gyllen. En mindre andel af gyllen køres direkte ud i mark uden transport på offentlig vej (til ca. 7 ha). Transporter sker primært i dagtimer på hverdage, men gylleudkørsel og afhentning af slagtesvin kan også ske på andre tidspunkter.

Ud over tunge transportere beskrevet i tabellen herunder, er der kørsel med personbiler (ansatte, dyrlæge og andre kontroller mv.). Antallet af personbiltransporter i forbindelse med husdyrbruget skønnes at være ca. 4 gange dagligt.

Antal transportere i ansøgt drift er antal skønnede transportere. Antallet af transportere for foder i tilladt drift er korrigeret ud fra forskellen i produktionen i tilladt drift og den forventede maksimale produktion i ansøgt drift. Endvidere er der lavet en opgørelse af antal forventede transportere, når der fremadrettet leveres gylle til biogasanlægget i Klipleve.

Tunge transporter (ind og ud tælles som en transport)	Tilladt Antal/år	Ansøgt Antal/år	Ansøgt med levering til biogas Antal/år
Indkørsel af foder (lastbil, kapacitet 40 ton)	ca. 94	ca. 116	ca. 116
Levering af smågrise (lastbil, kapacitet ca. 500 stk.)	ca. 40	ca. 32	ca. 32
Afhentning af slagtesvin (lastbil, kapacitet ca. 210 stk.)	ca. 67	ca. 80	ca. 80
Afhentning af døde dyr (lastbil)	ca. 80	ca. 80	ca. 80
Udkørsel/flytning af gylle (gyllevogn, kapacitet 25-35 ton, lastbil 42 ton)	maks. 340	maks. 423	maks. 521
Levering af dieselolie	ca. 10	ca. 10	ca. 10
Tømning af erhvervsaffaldscontainer (lastbil)	ca. 12	ca. 12	ca. 12
Afhentning af dagrenovation (lastbil)	ca. 26	ca. 26	ca. 26
Maksimalt i alt	ca. 669	ca. 779	ca. 877

Table 11: Skønnede antal transportere

Gylletransporter er beregnet ud fra normaltproduktion af gylle (normal 2021).

Vurdering

Antallet af transportere beregnet for den tilladte produktion og for den forventede maksimale produktion stiger med ca. 16 % som følge af ændringen til produktion af tungere slagtesvin og ændring af den forventede fordeling mellem smågrise og slagtesvin. Reelt vil den faktiske stigning ikke blive så stor, idet der i de senere år har været produceret tungere slagtesvin end den eksisterende miljøgodkendelse har givet tilladelse til.

I forhold til situationen, når der leveres gylle til biogasanlæg stiger antallet af transportere yderligere svarende til 31 % i forhold til skønnede antal transportere i tilladt drift. En del af gyllen vil blive kørt direkte til opbevaring på Hyndingdamvej 8, hvilket reducerer antallet af transportere i forhold til, hvis alt gylle skulle opbevares på husdyrbruget.

Som nævnt sker alle transportere til og fra offentlig vej ad overkørslen til/fra Heiselvej. Der er ingen ikke ejede nabobeboelser i umiddelbar nærhed af overkørslen. Det vurderes således, at ingen naboer vil blive generet af opbremsninger i forbindelse med kørsler til og fra husdyrbruget, samt at transporterne ikke vil adskille sig fra øvrige tunge transportere på vejene med hensyn til støj, vibrationer, rystelser mv. Som udgangspunkt sker der udelukkende de nødvendige transportere.

Trafik på veje reguleres af færdselsreglerne (regulering af akseltryk, hastighedsbegrænsninger mv.). I forhold til husdyrbrug er der jf. Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis kun hjemmel i Husdyrbrugloven til at stille vilkår om brug af bestemte overkørsler eller tidspunkter for ind- og udkørsel. Med husdyrbrugets beliggenhed i forhold til naboer, vurderes det ikke relevant at begrænse husdyrbrugets transportere.

Samlet set, vurderes transportere til og fra husdyrbruget ikke at kunne medføre væsentlige gener for naboer, samt at antallet af transportere ikke er større, end det kan forventes fra et husdyrbrug af den ansøgte størrelse.

3.9 Reststoffer, affald og naturressourcer (B8, E1b, F5b)

3.9.1 Døde dyr (B8)

Døde dyr placeres øst for den lille gyllebeholder (se bilag 1) på betonspalter og under kadaverkappe. DAKA afhenter efter behov. Dyr til afhentning tilmeldes via app på mobiltelefonen. Daka genanvender de døde dyr som råvarer i biodiesel og kød- og benmelsproduktion.

Vurdering

Pga. opsamlingspladsens placering kan ingen naboer eller forbipasserende bliver generet i forbindelse med opbevaring og afhentning af døde dyr. Opbevaringen af døde dyr vurderes derfor at være forsvarlig.

3.9.2 Affald (B8, F1d, F5c)

Da der er tale om et IE-brug, så skal affaldshåndteringen leve op til affaldshierarkiet, jf. § 6 b i lov om miljøbeskyttelse, hvilket betyder at affald skal behandles efter følgende hierarki:

- 1) Affaldsforebyggelse.
- 2) Forberedelse med henblik på genbrug.
- 3) Genanvendelse.
- 4) Anden nyttiggørelse.
- 5) Bortskaffelse.

Der er fokus på at producere så lidt affald som muligt. Som udgangspunkt benyttes ikke mere foder, end der er behov for, husdyrgødning anvendes til gødskning af marker, andet uundgåeligt affald sorteres med henblik på genanvendelse og kun restfraktioner ender i container med brændbart affald.

Herunder er oplistet husdyrbrugets affaldstyper, opbevaringssteder, transportører, modtageanlæg samt skønnede årlige affaldsmængder. Der sker ingen ændringer i affaldstyper og mængder med det ansøgte.

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder
Olie- og kemikalieaffald:				
Spildolie	Maskinhuset	Transporterer selv	Løgumkloster Genbrugsplads	ca. 50 l
Olie- og brændstoffiltre	Maskinhuset	Transporterer selv	Løgumkloster Genbrugsplads	ca. 3 stk.
Spraydåser	Foderlade	Transporterer selv	Løgumkloster Genbrugsplads	ca. 100 stk.
Medicinrester	Køleskab i forrum i foderlade	Transporterer selv	Apotek	normal intet
Kanyler i særlig beholder	Foderlade	Transporterer selv	Apotek	1 boks
Fast affald:				
Lysstof- og LED-rør	Foderlade	Transporterer selv	Løgumkloster Genbrugsplads	ca. 20 stk.
Jern og metal	Intet fast opbevaringssted	Transporterer selv	Løgumkloster Genbrugsplads	0-1 ton
Diverse brændbart	Container ved stald B	Vognmand Tage Petersen	Kendes ikke	ca. 500 l/mdr.

Tabel 12: Affaldshåndtering og mængder

Eventuelle mindre fraktioner af rent genbrugeligt papir, pap og plast kommer i dagrenovationens genbrugsfraktioner.

Der vil normalt aldrig være medicinrester, da alt medicin bruges op.

Der sker ingen genvinding af affald på husdyrbruget.

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget gør en indsats for at leve op til affaldshierarkiet og at sortering, opbevaring og bortskaffelse af affald sker miljømæssigt forsvarligt og i overensstemmelse med Tønder Kommunes affaldsregulativ. Det vurderes desuden at affald fra husdyrbruget ikke udgør væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af jordarealer og jordbund, samt at der ikke vil opstå gener i forbindelse med bortskaffelse af affald.

3.9.3 Olie- og kemikalier (B7 og B8)

Der er opstillet en 2.500 l olietank i fyrrummet i foderladen. Der er endvidere nedgravede olietanke i forbindelse med stuehuset og ved maskinhuset. Alle olietanke er anmeldt og registreret i BBR. I maskinhuset er der endvidere et mindre oplag af olieråvarer. Det maksimale oplag i dunke i maskinhuset er på 40 liter.

Spildolie opbevares i en spildbakke, der kan opsamle volumen tilsvarende den største beholder, der opbevares på spildbakken.

Da arealerne er bortforpagtede er der intet kemirum.

Vaske- og desinfektionsmidler står i foderladen. Det maksimale oplag er på maks. 100 l.

Hvis der skulle opstå uheld på husdyrbruget, har husdyrbruget udarbejdet en beredskabsplan, hvori det er en instruks ved uheld med olie og kemikalier.

3.9.4 Spildevand og restvand (B8, F1d, F4)

Afløbsforholdene på husdyrbruget fremgår af oversigtskortet, se bilag 5 og figur 10.

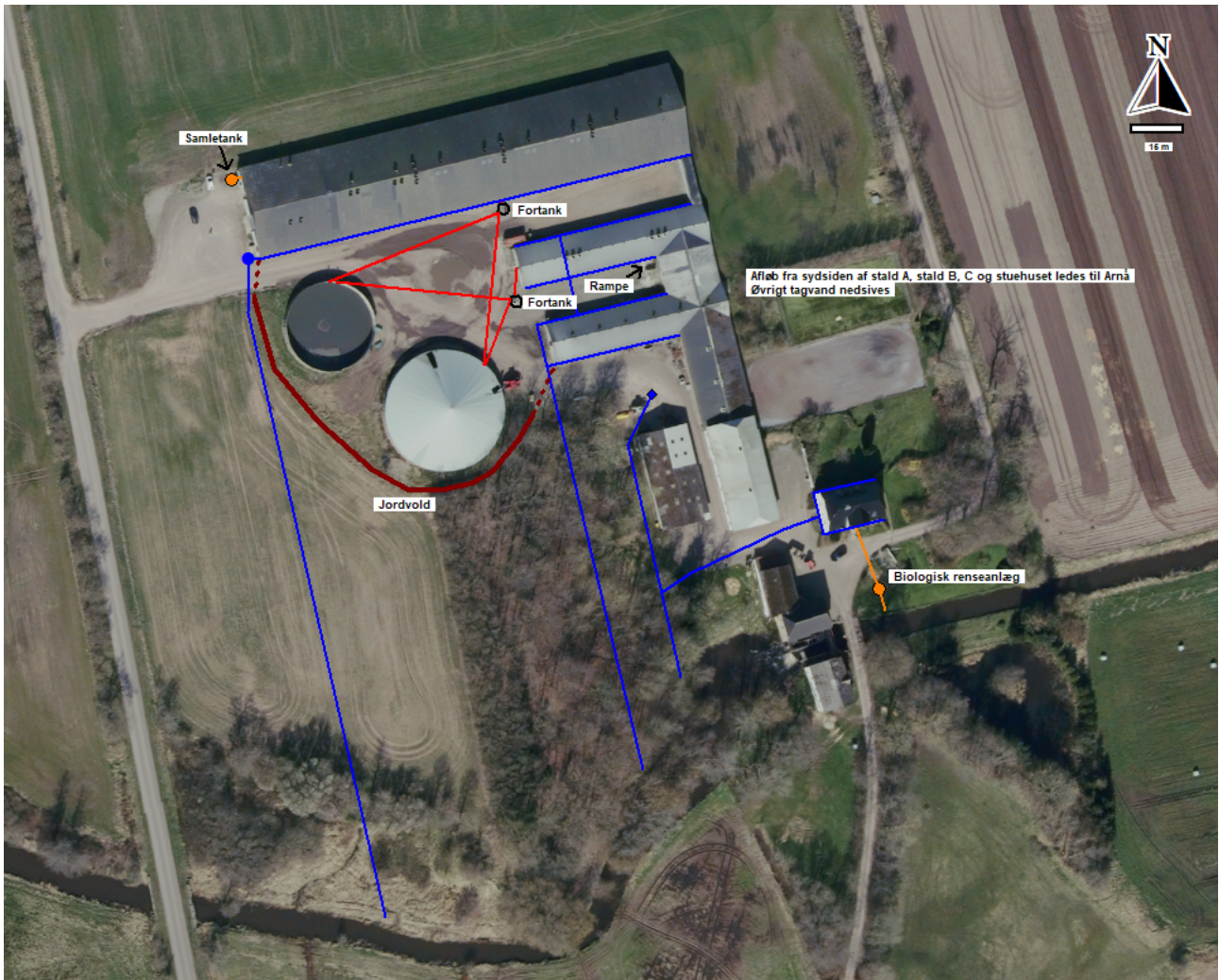
Tagvand fra en del af bygningerne ledes til Arnå og den øvrige del ledes direkte ud på jorden, hvorfra det nedsives.

Vand fra kørearealer nedsives enten direkte eller løber ud på omgivende arealer og nedsiver der. Der er en enkelt afløbsrist nord for maskinhuset der leder overfladevand til Arnå.

Der sker ingen ændringer af udledningen af spildevand fra husdyrbruget. Der benyttes udelukkende godkendte vaske- og desinfektionsmidler i staldene.

Spildevand fra husdyrproduktionen og regnvand fra udleveringsrampen ledes til gyllekanal og videre til gyllebeholder.

Sanitært spildevand fra beboelsen på Heiselvej 1 og 2 afledes til biologiske rensningsanlæg og videre til Arnå. Sanitært spildevand fra forrummet i forbindelse med stald A ledes til samletank, der tømmes via tømningsordning efter aftale.

Figur 10: Ledningsplan

Der er redegjort for mængder af spildevand og overfladevand til gyllebeholdere under punkt 3.1.2.

Der er ikke kendskab til, at husdyrbruget skulle ligge inden for et område, hvor det ikke er lykkedes at opfylde miljøkvalitetsnormer fastsat i EU-lovgivning. Husdyrbruget afleder som beskrevet overfladevand fra en del af tagarealerne og fra en mindre andel af kørearealerne til Arnå. Arnå er registreret som havende en samlet ringe økologisk tilstand. Den økologiske tilstandsklasse for smådyr er god, men ringe for fisk og moderat for makrofyter. Vandløbets kemiske tilstand er ukendt.

Der sker ingen forurenende aktiviteter på pladsen nord for maskinhuset, og der transporteres heller ikke gylle over arealet.

Af MiljøGIS for vandområdeplanerne 2015-2021¹¹ kan man se, at indsatsen på strækningen af Arnå tættest på husdyrbruget omfatter genslyngning og udlægning af groft materiale.

Vurdering

¹¹ <https://miljoegis.mim.dk/cbkort?&profile=vandrammedirektiv2-bek-2019>

Tagvand og overfladevand fra kørearealet nord for maskinhuset vurderes stort set at være uforurennet. Vandet kan indeholde støv- og jordpartikler og i mindre grad ammoniakdeposition fra husdyrbruget og baggrundsdeposition.

Da der ikke sker ændringer eller udvidelse af husdyrproduktionen med det ansøgte, vurderes der ikke at kunne ske en væsentlig negativ påvirkning af Arnå.

3.10 BAT ammoniakemission (B9, C2, F5g)

BAT-kravet, som er den maksimalt tilladte ammoniakemission fra stalde og lagre, beregnes i Husdyrgodkendelse.dk. BAT-beregningen tager afsæt i, at der allerede foreligger en miljøgodkendelse, som omfatter de eksisterende stalde og opbevaringsanlæg.

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrug, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i Danmark nås, og at den sundhedspåvirkning, ammoniak afstedkommer, dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at BAT-kravet for ammoniak overholdes med fortsat teltoverdækning af gyllebeholderen fra 2010. BAT-kravet er lovbestemt og sikrer, at ammoniakemissionen fra husdyrbruget er på et niveau, der svarer til, at der er valgt staldsystemer og/eller teknologier blandt de bedste tilgængelige til at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget.

BAT-beregninger i Husdyrgodkendelse.dk er indsat i efterfølgende tabeller.

Samlet BAT beregning 			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	5683	369	6052
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	5683	369	6052
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	0
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Tabel 13: Samlet BAT-beregning

BAT krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde 				
Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning	BAT krav ved ny stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år))	BAT krav ved eksisterende stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år)) ^c
A	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,50 - 0,58 ^b	0,56
A	Slagtesvin og Smågrise; 25-49 % fast gulv ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	1,06 - 1,62 ^b	1,90
B	Slagtesvin og Smågrise; Fulddrænet gulv (kummer under hele arealet) ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,96 - 1,11 ^b	2,30
C	Slagtesvin og Smågrise; Fulddrænet gulv (kummer under hele arealet) ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,96 - 1,11 ^b	2,30
D	Slagtesvin og Smågrise; Fulddrænet gulv (kummer under hele arealet) ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,96 - 1,11 ^b	2,30
D	Slagtesvin og Smågrise; 25-49 % fast gulv ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	1,06 - 1,62 ^b	1,90
D syd	Slagtesvin og Smågrise; 25-49 % fast gulv ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	1,06 - 1,62 ^b	1,90
Hestestald	Heste. Dybstrøelse	Eksisterende staldafsnit	0,57	0,57

^a BAT-kravet for flexgruppen fastsættes ud fra det dyretype og staldsystem med det højeste relative reduktionskrav og det dyretype og staldsystem med den højeste ammoniakemissionsfaktor.

^b BAT-kravet ved ny stald er progressivt og afhænger af det samlede areal for husdyrtypen i nye staldafsnit

^c BAT krav ved eksisterende stald er tabelværdien for staldtypen. BAT kravet kan være lavere i den aktuelle situation, hvis der fastsættes vilkår til eksisterende stald i en tidligere godkendelse.

Tabel 14: Tabel med oplysninger om forudsætning for BAT-beregning

Vurdering

Da BAT-kravet overholdes, vurderes det, at der sker tilstrækkelig begrænsning af ammoniakemissionen. For at fastholde husdyrbruget på den maksimale ansøgte ammoniakemission stiller kommune vilkår til produktionsarealernes størrelse, dyre- og gulvtyper samt fortsat teltoverdækning af den store gyllebeholder. Teltoverdækningen af den lille gyllebeholder ønskes på nuværende tidspunkt ikke benyttet som et virkemiddel til ammoniakreduktion. Den ammoniakreduktion teltoverdækningen på den lille gyllebeholder medfører, ønskes gemt, så den senere kan benyttes, hvis der fx bliver behov for tilpasninger.

3.11 Forslag til vilkår om bl.a. egenkontrol (B7)

Det forslås, at der fastsættes vilkår til ugentlig udslusning i overensstemmelse med standardvilkårene i Miljøstyrelsens Teknologiliste¹².

Vilkårsforslag:

1. Gyllen i gyllekanalerne i stald B, stald C og stald D skal udsluses mindst hver 7. dag.
2. Udslusning skal foretages mellem kl. 8 og 16 og må ikke foretages på lørdage eller søn- og helligdage.
3. Der skal føres logbog over hyppigheden af udslusningen i overensstemmelse med vilkår 1. Registreringen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

3.12 Klima (F4, F5f)

Husdyrbrug med smågrise og slagtesvin bidrager til udledning af klimagasser som metan, lattergas og CO₂. Det er især dyrenes omsætning af foder, der bidrager til metanudskillelsen, og husdyrgødningen der bidra-

¹² <https://mst.dk/erhverv/landbrug/miljoeteknologi-og-bat/teknologiilisten/gaa-til-teknologiilisten/staldindretning/vilkaarsforslag-gyllekoeling-anvendelse-af-datalogger/>

ger til lattergas- og metan udskillelsen, mens CO₂-udledningen primært stammer fra strøm- og dieselforbruget.

Som det beskrives under punkt 4.2.2 er husdyrbruget i gang med at udskifte belysningen til LED-belysning, ventilatorer til lavenergiventilatorer samt cirkulationspumper til nye strømbesparende typer.

Der er endvidere planer om at opsætte et solcelleanlæg på 75 kW fordelt på 3 af bygningerne. Der er foretaget VVM-screening af projektet og meddelt landzonetilladelse, men endnu ikke byggetilladelse. Egen produktion af strøm vha. et solcelleanlæg er CO₂-neutralt.

Da husdyrbruget fremadrettet leverer gylle til biogasanlæg, vil der komme CO₂-udledning i forbindelse med transporterne af gylle/afgasset biomasse. Afgasset biomasse udleder dog mindre metan og lattergas¹³, og da metan og lattergas medfører meget større klimapåvirkning end CO₂, er afgasning af gylle stadig hensigtsmæssig. Såfremt der på biogasanlægget etableres et anlæg til at omdanne biogasanlæggets CO₂-udledning til fx metanol, vil CO₂-gevinsten blive endnu større.

Såfremt der bliver udviklet brugbare værktøjer til klimaregnskaber for slagtesvinehold, vil husdyrbruget formentlig udarbejde et klimaregnskab.

I forhold til klimaændringer er det især et ændret nedbørsmønster eller grundvandsstigninger, der kan tænkes at påvirke husdyrbruget. Over de seneste 8 år har nedbøren svinget med et gennemsnit på 933 mm om året¹⁴. Da husdyrbruget ligger ca. 24 m over havoverfladen, vil stigende havvandstigninger ikke kunne påvirke husdyrbruget i dets forventede levetid.

Nedenfor fremgår husdyrbrugets sårbarhed i forhold til nedbør, vandstandsstigning fra vandløb, grundvandsstigning samt havvandsstigning.

Nedbør

Af figur 11 herunder fremgår de områder og bygninger, der kan blive påvirket ved værst tænkelige nedbørsmængde.

Der har ikke tidligere været problemer med oversvømmelser på husdyrbruget eller forurening som følge af store nedbørsmængder.

¹³ <https://bce.au.dk/forskning/faciliteter/forsoegsbiogasanlaeg/fakta-om-biogas/>

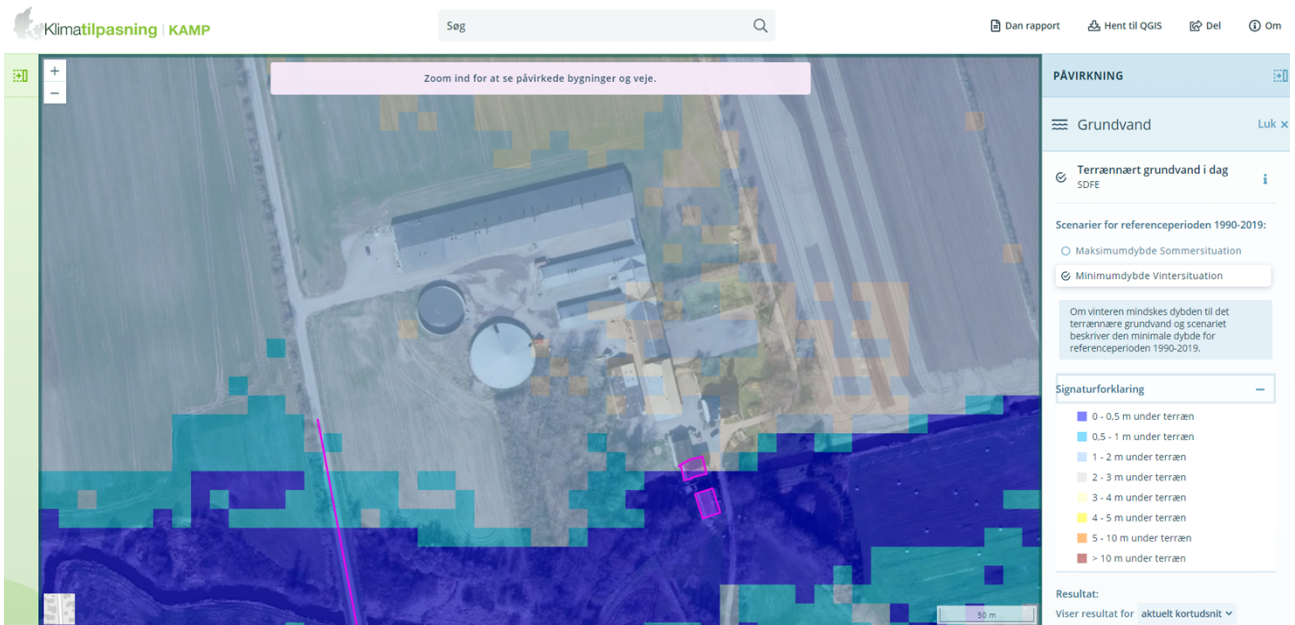
¹⁴ <https://www.danva.dk/viden/bm/om-benchmarking/nedboersvariation-paa-danmarkskort/>

Figur 11: Områder der kan blive påvirket af nedbør. Kilde: kamp.miljoportal.dk

Grundvand

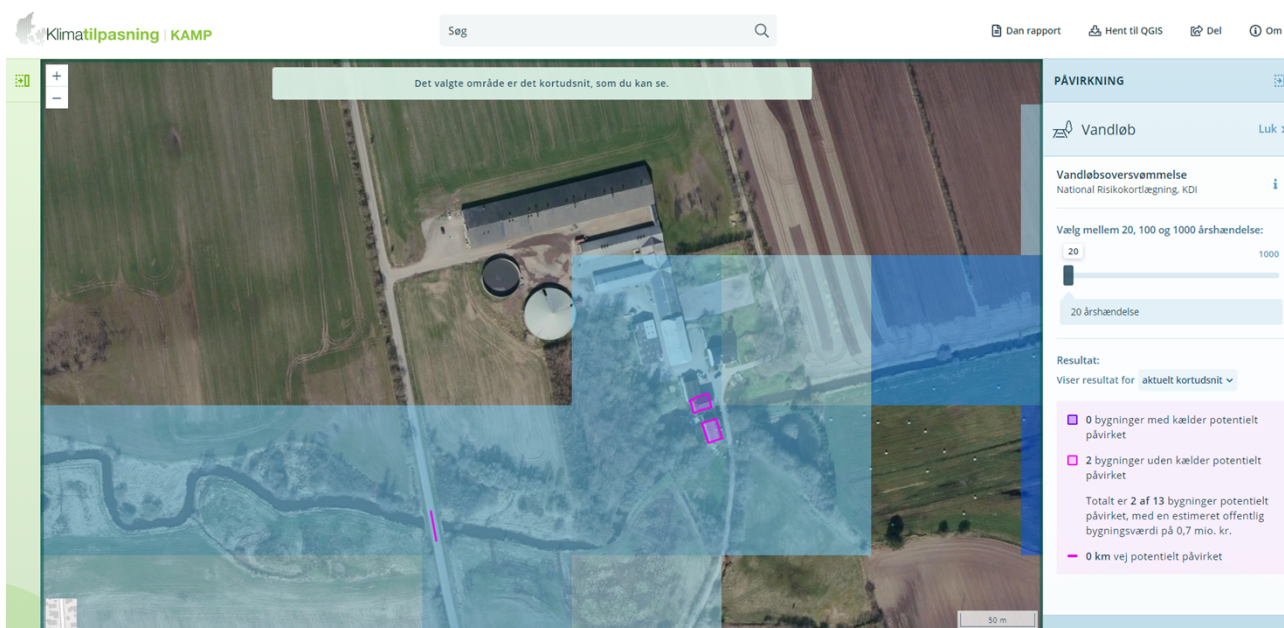
Af figur x fremgår det, at grundvandet omkring ejendommen står forholdsvis højt, med en højde på 1-2 meter under terræn. Dette kan have betydning i forbindelse med tømninger af gyllebeholderne, hvorfor bundtømning af beholderne kun sker, når der ikke er risiko for at grundvandet står så højt, at det kan presse gyllebeholderens bund op og medføre utætheder i gyllebeholderne. Gyllebeholderne er kun gravet godt en m ned under terræn, for at sikre at det højtliggende grundvand ikke presser på gyllebeholderens bunde. Der er endvidere etableret omfangsdræn og pejlebrønd, så grundvandets højde kan tjekkes forud for bundtømning.

Figur 12: Grundvandshøjde omkring husdyrbruget om vinteren. Kilde: kamp.miljoportal.dk

Vandløb og hav

Da husdyrbruget ligger tæt på Arnå, er der en vis risiko for, at husdyrbruget kan blive påvirket af oversvømmelse fra vandløbet.

Figur 13: Vandløbsoversvømmelse ved 20 års hændelse. Kilde: kamp.miljoportal.dk

Vurdering

Pga. husdyrbrugets beliggenhed ca. 24 m over havets overflade og med ca. 20 km til kysten, vurderes husdyrbruget ikke at kunne opleve negative konsekvenser pga. klimaændringer i de kommende mange år. Dog skal der være skærpet opmærksomhed ved tømning af gyllebeholdere, så der ikke sker skader ved høj grundvandsstand.

Ved løbende udskiftning til lavenergibelysning, -ventilation mv. samt fremadrettet levering af husdyrgødning til biogasanlæg, vurderes husdyrbrugets CO₂-udledning at være begrænset til et rimeligt niveau.

3.13 Risiko for ulykker og katastrofer (B7, F5d, E1c, F7, F8)

Husdyrbrugets daglige tiltag for at begrænse forurening og gener er beskrevet under punkterne 3.5-3.16. Forholdsregler i forbindelse med uheld med olie, kemikalier, gylle og brand er beskrevet i husdyrbrugets beredskabsplan. Beredskabsplanen opbevares i forrummet i forbindelse med foderladen ved stalld A. Beredskabsplanen opdateres løbende, når der er behov.

De største ulykker der kan forekomme på husdyrbruget, der kan give anledning til en akut forurening, er udslip af gylle eller fx olie eller kemikalier. Gylleudslip vil kunne ske fx i forbindelse med overpumpning, ved brud på gyllebeholder ved påkørsel eller lignende. Stalde, gyllekanaler, forbeholdere og gyllebeholdere er etableret med tætte og stabile bunde og sider, og der er sørget for tilstrækkelig opbevaringskapacitet af husdyrbrugets gylle (se punkt 3.1.2). Gyllebeholderne er desuden omfattet beholderkontrollen og bliver kontrolleret løbende.

Ud fra et højdekurvekort ses det, at terrænet ved gyllebeholderne falder mod syd – først meget svagt og senere lidt mere, med et gennemsnitligt fald på ca. 2 grader.

I forbindelse med etableringen af gyllebeholderen i 2020 blev der etableret en jordvold rundt om begge gyllebeholdere på den vestlige og sydlige side. Jordvolden er op til godt 1 m høj. I tilfælde af overløb fra en af beholderne, vil udslip tilbageholdes af jordvolden og forhøjningen af kørearealerne.

Hvis der sker kollaps af en af gyllebeholderne skal der være fokus på om jordvolden og forhøjningen ved kørearealet tilbageholder alt gyllen. Vejgrøften langs Heiselvej og ned mod Arnå er blokeret, så der ikke er di-

rette udløb til Arnå. Hvis der mod forventning løber gylle ud til grøften, kan blokeringen udbygges og opsugning af gylle fra grøften iværksættes.

Tilsvarende skal der være fokus på, om gylle kan løbe til afløbet nord for maskinhuset. Afløbet vil blive blokeret med en anordning, så der normalt intet afløb er. Hvis der kommer opstuvning af regnvand i forbindelse med større regnskyl, vil blokeringen blive midlertidigt fjernet, så regnvand kan løbe til Arnå. Blokeringen vil blive sat i igen umiddelbart herefter.

Ved udslip af gylle vil der etableres opdæmninger, for at undgå at gylle spredes over et større areal. Opdæmning kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængig af mængden af gylle. Opsugning vil blive iværksat med det samme for at undgå at gylle siver ned i jorden. Den tilstødende mark er ikke drænet.

Kemikalier (vaskemidler og desinfektionsmidler) håndteres indendørs uden afløb til overfladevandssystem.

I beredskabsplanen er der en instruks for, hvad der skal ske i tilfælde med bl.a. uheld med gylleudslip, olie eller kemikalier.

Vurdering

Som beskrevet vil gylle i tilfælde af overløb eller kollaps af gyllebeholder blive forsøgt opdæmnet og hurtigt fjernet. Kollaps af gyllebeholdere ses meget sjældent.

Da der er en vis risiko for, at Arnå kan blive forurenet i tilfælde af kollaps af gyllebeholder, er det vigtigt, at der altid forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, så der hurtigt kan reageres, samt at der findes materiale og redskaber til at foretage opdæmning af gylle.

Med hensyn til øvrige forhold på husdyrbruget vurderes disse ikke at kunne være til fare for menneskers sundhed, kulturarven eller miljøet.

3.14 Overvågning (F7)

Der forslås ingen særskilte overvågningsordninger.

Vurdering

Da der som beskrevet i de foregående punkter i miljøkonsekvensrapporten ikke vurderes at kunne forekomme væsentlige skadelige virkninger på det omkringliggende miljø, når husdyrbruget indrettes og drives som beskrevet, vurderes der ikke behov for at opstille en egentlig overvågningsordning.

Tønder Kommune kan ved fastsættelse af normale driftsvilkår for husdyrbruget fastholde husdyrbruget på de ansøgte tiltag samt opsætte vilkår for indgreb, såfremt husdyrbruget mod forventning medfører forøgede gener for omgivelserne.

3.15 Andet om befolkningen og menneskers sundhed (F4, F5d)

Risikoen ved MRSA, antibiotikaresistens eller smitsomme husdyrsygdomme håndteres af generelle veterinærregler i Fødevarestyrelsens regi. Der er intet, der tyder på, at svin kan inficeres med Coronavirus¹⁵.

Vurdering

¹⁵ <https://www.foedevarestyrelsen.dk/Dyr/Dyr-og-Covid-19/Andre-dyr-og-COVID-19/Sider/Andre-dyr-og-COVID-19.aspx>

Det vurderes, at der ikke er nogen særlige forhold på husdyrbruget eller beliggenheden i forhold til naboer der gør, at der i forbindelse med miljøgodkendelsen skal stilles særlige vilkår i forhold til menneskers sundhed.

Det vurderes endvidere, at husdyrbruget med dets beliggenhed i forhold til omgivelserne, ikke kan påvirke befolkningen og menneskers sundhed, heller ikke i forhold til samspil med de øvrige faktorer jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 4 stk. 8 (se punkt 3). Potentielt kunne befolkningen og menneskers sundhed blive påvirket af næringsstoffer eller kemikalier, der siver ned i grundvandet og forurener dette. Med husdyrbrugets indretning og drift vurderes det, at der er meget begrænset risiko for, at dette kan ske.

3.16 Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger (B10, E1b, F5e)

Med godt 19 km i fugleflugt fra husdyrbruget til den dansk-tyske grænse kan der ikke forekomme grænseoverskridende effekter.

Kumulation i forhold til ammoniakdeposition og natur er beskrevet under punkt 3.5.

I forhold til kumulation med andre husdyrbrug og øvrige forureningsparametre og gener som beskrevet i kapitel 3, er de nærmeste husdyrbrug med svin husdyrbruget på Bjergvej 4 ca. 240 m nord for byzonen til Bedsted samt husdyrbruget på Visbjergvej 53, knap 400 m vest for byzonen til Bedsted. De nærmeste kvægbrug ligger dels klods op ad byzonen (Lundsbyevej 30) og ellers fra ca. 400-800 m og udefter. Som det fremgår af lugtberegningerne, skal der kun beregnes med kumulation med andre husdyrbrug med hensyn til lugt i forhold til et enkelt byzonepunkt i Bedsted.

Bedsted er en landsby som består af en ældre del samt en nyere del med parcelhuse fra 1970'erne. Byen har udviklet sig samtidig med, at der har været landbrug på nærliggende ejendomme.

Da der ikke ligger andre svinebrug i samme vindretning og afstand som husdyrbruget på Heiselvej 1, vurderes der ikke at kunne opstå kumulative virkninger fra andre svinebrug med hensyn til lugt, støj, rystelser og vibrationer, støv, lys og skadedyr. Alene pga. afstanden fra Heiselvej 1 til byzone og samlet bebyggelse vil beboelserne ikke ved normal drift kunne blive generet af støj, rystelser og vibrationer, støv, lys og skadedyr fra Heiselvej 1.

Transporter af dyr fra andre husdyrbrug drevet af Brdr. Lund Ballum A/S sker normalt fra vest ad Hellevedvej, og altså ikke gennem Bedsted by.

Vurdering

Pga. afstanden fra Heiselvej 1 til andre husdyrbrug, vurderes det, at der ikke vil kunne opstå kumulation i forhold til lugt, støj, rystelser, vibrationer, støv, lys, skadedyr eller transportere.

Det vurderes, at husdyrbruget på Heiselvej 1 ikke er teknisk, forureningsmæssigt eller driftsmæssigt forbundet med andre husdyrbrug, selv om der flyttes svin fra andre stalde drevet af Brdr. Lund, Ballum A/S.

Det vurderes endvidere, at der ikke kan være andre eksisterende eller godkendte projekter i området, som husdyrbruget vil kunne kumulere med, som fx biogasanlæg eller godkendte men endnu ikke etablerede nye husdyrbrug eller lignende.

3.17 Alternative løsninger og 0-alternativet (E1d, F2, F3)

Som beskrevet sker der ingen nyetableringer, og den eneste ændring er, at den nuværende luftrenser slukkes, samt at der fremadrettet udsluses gylle ugentligt.

Da knap halvdelen af staldene er af ældre dato (fra 1936-1985), og restlevetiden for en stor del af husdyrbruget således er begrænset, er etablering af både gyllekøling eller et nyt luftrensningsanlæg fravalgt. Der indhentet en overslagsberegning for, hvad et nyt luftrensningsanlæg vil koste. SKOV A/S har skønnet, at et nyt luftrensningsanlæg vil koste ca. 950.000 kr. Der er ikke foretaget en nærmere vurdering af, om der vil blive behov for at ændre i tagkonstruktionen, for at kunne etablere en fælles luftkanal. Investeringen kan derfor blive større end den skønnede.

Den eksisterende luftreenser er udelukkende etableret for at fjerne lugt og ikke ammoniak.

I forhold at beregne på proportionalitet har Miljøstyrelsen fastslået, at enkeltteknologier med reduktionsomkostninger, der overstiger ca. 100 kr. pr. kg. reduceret N, ikke bør indgå i en proportionalitetsvurdering. Der er i forhold til lugt ikke på samme måde fastlagt, hvad lugtreduktion må koste.

Alternativt til et nyt luftrensningsanlæg kunne der etableres gyllekøling i fx stald A. En forudsætning for, at et gyllekølingsanlæg kan benyttes til lugtreduktion er, at gyllekølingsanlægget er i vedvarende drift. Erfaringsmæssigt vil alt varme fra vedvarende drift af gyllekølingsanlæg ikke kunne genbruges, hvorfor en del af varmen skal afsættes vha. fx et miljøkit, hvilket medfører et unødvendigt højt elforbrug. Af denne grund er gyllekøling fravalgt.

Som udgangspunkt forventes staldene dog fortsat at kunne benyttes i mere end 10 år uden behov for gennemgribende reoveringer.

0-alternativet er, at husdyrbruget drives videre efter vilkårene fastsat i husdyrbrugets nuværende miljøgodkendelse. Tønder Kommune vil i givet fald skulle foretage en revurdering af miljøgodkendelsen, da den er mere end 8 år gammel, samt da der er kommet en BAT-konklusion i 2017 for fjerkræ og svin.

Den generelle udvikling går mod større og mere effektive husdyrbrug for at kunne optimere indtjeningen. Hvis ikke husdyrbruget gives mulighed for at få en ny miljøgodkendelse efter den nye lovgivning, vil husdyrbruget ikke kunne udnytte staldanlægget optimalt.

Der er ikke foretaget scenarieberegninger for alternativer i Husdyrgodkendelse.dk.

Da dyre- og gulvtyperne samt den fortsatte teltoverdækning af den store gyllebeholder er tilstrækkelig til at leve op til BAT for ammoniak, er der ikke benyttet yderligere virkemidler. Som beskrevet er den lille gyllebeholder også blevet teltoverdækket, men den ammoniakreduktion teltoverdækningen medfører, ønskes gemt, så den senere kan benyttes, hvis der fx bliver behov for tilpasninger.

Vurdering

Det vurderes, at ovenstående vurderinger i forhold til alternativer og 0-alternativ er tilstrækkeligt til at leve op til lovgivnings krav til en sådan vurdering.

3.18 Erhvervmæssig nødvendighed

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning til Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal kommunen ved opførelse af ny bebyggelse vurdere, om byggeriet er erhvervmæssigt nødvendigt for ejendommens drift som landbrugs-ejendom. Heiselvej 1 er noteret med landbrugspligt.

Miljøstyrelsen skriver i vejledningen, at det er deres vurdering, at byggeri til brug for husdyrbrug i langt de fleste tilfælde vil være erhvervmæssigt nødvendigt, bl.a. fordi landmanden som udgangspunkt ikke har interesse i at opføre byggeri, der ikke er nødvendigt for driften af husdyrbruget, men at det er et krav, at der foretages en konkret vurdering af den erhvervmæssige nødvendighed. I vejledningen står desuden:

"Langt de fleste husdyrbrug vil desuden ligge på landbrugsejendomme. Det vil i sådanne tilfælde sjældent være nødvendigt, at det fremgår eksplicit af afgørelsen, at der er tale om erhvervmæssigt nødvendigt byg-

geri. De tilfælde, hvor kommunens vurdering vil kunne have selvstændig betydning, vil formentlig alene være, hvor der er tale om så omfattende byggeri, at det får industrilignende karakter, eller tilfælde hvor der er tale om byggeri til brug for små hobbybrug. Der kan dog også være andre husdyrbrug, i praksis navnlig mink-farme, på ejendomme uden landbrugspligt. Det forhold, at kommunen vurderer, at der ikke er tale om erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri for ejendommens drift som landbrugsejendom, betyder ikke i sig selv, at byggeriet ikke kan godkendes eller tillades. F.eks. vil der kunne være behov for at fastsætte yderligere vilkår til varetagelse af landskabshensyn, hvis der er tale om byggeri af industrilignende karakter.”

Vurdering

Da der ikke etableres ny bebyggelse er der ikke behov for en vurdering af erhvervsmæssig nødvendighed.

Med en ny miljøgodkendelse til frit at udnytte staldenes produktionsarealer inden for de valgte dyretyper er det nemmere at udnytte det eksisterende staldanlæg optimalt, hvorved husdyrbrugets indtjeningsmuligheder kan optimeres.

4. Oplysninger om IE-husdyrbruget (C)

Husdyrbruget er et IE-brug med mere end 2.000 stipladser til slagtesvin.

4.1 Ophør af IE-husdyrbruget (C1)

Hvis ansøger ophører med husdyrproduktion på Heiselvej 1, er det enten fordi staldanlægget sælges, eller at husdyrproduktionen nedlægges helt. Hvis husdyrbruget ophører helt, vil stalde, gødningsopbevarings- og foderanlæg blive tømt for dyr, gødning og foder og efterfølgende rengjort. Rester af medicin og kemikalier samt andet affald vil blive bortskaffet iht. kommunens affaldsregulativ.

4.2 BAT: Råvarer, energi, vand og management (C2)

4.2.1 BAT råvarer (C2)

Med hensyn til råvarer (foder, vand, hjælpemidler mv.) benyttes der ikke mere, end der er behov for. Ansøger vil bestræbe sig på at benytte så få foderenheder og så lavt et råprotein- og fosforindhold som muligt. Der fasefodres ved smågrisene og slagtesvinene, idet der benyttes 3 blandinger til smågrise og 2 blandinger til slagtesvin. Dette sikrer, at dyrene tildeles et foder, hvor næringsstofferne er tilpasset netop deres størrelse og behov. Herved er der mulighed for en optimal udnyttelse af foderets næringsstoffer, hvorved mængden af uudnyttede næringsstoffer mindskes. På baggrund af dette sikres det, at mængden af ammoniak og udskilt kvælstof og fosfor i gødning og urin holdes på så lavt niveau som muligt.

Ud fra normtal fodres smågrise i gennemsnit med ca. 1,86 foderenheder pr. kg tilvækst og slagtesvin i gennemsnit med ca. 2,75 foderenheder pr. kg tilvækst, og en foderenhed svarer ca. til 1 kg. Med en maksimal produktion af 16.000 smågrise 7-30 kg og 16.000 slagtesvin 30-120 kg vil det årlige foderforbrug ligge på maks. 4.640 ton.

Ifølge Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal IE-husdyrbrug for at reducere kvælstofudskillelsen enten anvende fasefodring tilpasset dyrenes behov i produktionsperioden, reducere indholdet af råprotein ved hjælp af en god aminosyrebalance, eller ved at bruge et eller flere fodertilsætningsstoffer, som nedsætter den samlede mængde kvælstof, der udskilles og er tilladt i henhold til forordningen om fodertilsætningsstof-

fer¹⁶. En god aminosyrebalance og lavt indhold af råprotein kan opnås ved at kombinere fodermidler, hvor aminosyreprofilen supplerer hinanden og/eller ved at tilsætte frie essentielle aminosyrer til foder med et lavt indhold af råprotein. Der må også benyttes en kombination af de nævnte teknikker.

For at reducere fosforudskillelsen skal der anvendes enten fasefodring tilpasset dyrenes behov i produktionsperioden, et eller flere fodertilsætningsstoffer som nedsætter den samlede mængde fosfor der udskilles (f.eks. fytase) og er tilladt forordningen om fodertilsætningsstoffer, eller letfordøjeligt uorganisk fosfat som f.eks. monocalciumfosfat i stedet for mindre fordøjelige fosforkilder. Der må også benyttes en kombination af de nævnte teknikker.

Vandforbruget er beskrevet i afsnit 4.2.3.

Vurdering

Med fasefodring af smågrisene og slagtesvinene med 3 blandinger til smågrisene og 2 blandinger til slagtesvinene tilpasset dyrenes behov vurderes husdyrbruget at leve op til BAT for fodring.

4.2.2 Energiforbrug (B8, F1c,) og BAT-energi (C2)

Der anvendes primært el til ventilation, belysning, gyllepumper, foderanlæg og øvrige elektriske maskiner, forbrug i stuehuset samt i nudrift også til luftrensningsanlægget.

Alle stald bortset fra stad D syd er isolerede. Denne stald opvarmes normalt aldrig. Beboelserne og staldene opvarmes med fyringsolie. I staldene opvarmes endvidere med træpiller.

Der er temperaturstyring og alarmer mv. på ventilationsanlæggene i staldene. Der foretages jævnligt inspektion, og ventilatorer bliver rengjort rutinemæssigt, fx efter hvert hold smågrise og slagtesvin. Rengøring af ventilationsanlæggene reducerer modstanden, og mindsker dermed strømforbruget.

Al ventilation er undertryksventilation med vægventiler eller indtag via loftslemme. Stald A og B er etableret med MultiStep® ventilation. Ældre ventilatorer udskiftes løbende til lavenergiventilatorer. I forbindelse med ændring af ventilationen i stald A efter fjernelsen af luftrensningsanlægget, vil ventilatorerne blive udskiftet til lavenergiventilatorer.

Belysningen i staldene udskiftes løbende til LED-belysning. Cirka 10 % af belysningen er på nuværende tidspunkt udskiftet til LED-belysning. På sigt vil alt belysning blive udskiftet til LED-belysning eller anden lavenergibelysning. Energieffektiv belysning i overensstemmelse med bygningsreglementet, er et krav for stalde hvor der sker ændring eller udskiftning af eksisterende belysningssystem eller belysningsanlæg.

Cirkulationspumper udskiftes løbende til nye strømbesparende typer.

Lyset er i staldene er timerstyret og er tændt i ca. 8 timer om dagen. Staldene får desuden en del dagslys gennem vinduer.

Husdyrbrugets energiforbrug fremgår af nedenstående tabel. Det skønnes, at elforbruget efter fjernelsen af luftrensningsanlægget vil blive reduceret med ca. 30 %.

Type	Forbrug nudrift	Skønnet forbrug i ansøgt drift
El	ca. 300.000 kWh	ca. 210.000 kWh

¹⁶ EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EF) Nr. 1831/2003 af 22. september 2003 om fodertilsætningsstoffer

Fyringsolie til varmekanon	ca. 10.000 l	ca. 10.000 l
Træpiller	ca. 15 ton	ca. 15 ton
Dieselloolie	ca. 25.000 l	ca. 24.000 l
Fyringsolie	ca. 20.000 l	ca.20.000 l

Tabel 15: Energiforbrug

Ifølge Håndbog til driftsplanlægning 2015 er elforbruget på ca. 2 kWh pr. smågris og ca. 10 kWh pr. slagtesvin 32-107 kg. Dette tal er baseret på "nyt kaskadestyret ventilationsanlæg". Normtalsberegning kommer således frem til ca. 180.000 kWh til svineproduktionen alene (vægtkorrigeret). Hertil kommer forbrug i foderladerne, øvrige driftsbygninger, oppumpning af vand og beboelserne og i nudrift har der endvidere været benyttet el til driften af luftrensningsanlægget. Det forventede elforbrug skønnes som angivet i tabel 15 at blive ca. 210.000 kWh.

Der modtages månedsvise forbrugsoplysninger fra elselskabet og forbruget opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Vurdering

Forbrug af energi kan påvirke klimaet negativt, men man kan ikke drive et moderne husdyrbrug uden at benytte energi.

Som beskrevet er ikke alle ventilationsmotorer lavenergimotorer. I forbindelse med udskiftning af ventilatorer, vil der blive udskiftet til lavenergimotorer, i det omfang det vil give en energibesparelse.

Forskellen mellem normtalsberegningen og det anslåede forbrug i ansøgt drift skyldes primært at ikke alle ventilationsanlæggene er udskiftet til lavenergiventilatorer og ikke alt belysning er udskiftet til LED-belysning

Med primært isolerede stalde, eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation samt delvis lavenergi-ventilation og delvis LED-belysning vurderes det, at der samlet set anvendes BAT i forhold til energi (BAT-konklusion 1.6).

4.2.3 Vandressourcen og vandforbrug (B8) samt BAT-vand (C2)

Husdyrbrugets bygninger og anlæg ligger inden for områder med drikkevandsinteresser (almindelige drikkevandsinteresser, ikke særlige) men uden for indvindingsoplande, nitratfølsomme indvindingsområder, områder med indsatsplaner for grundvand og sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområder.

Vand benyttes primært til drikkevand til dyr, vask af stalde, overbrusning af dyr, sanitære forhold og forbrug i beboelserne. Husdyrbruget forsynes med vand fra egen boring.

Der er vådfoderkrybber samt drikkekopper i alle stalde. Stalde sættes i blød i koldt vand inden vask. Iblødsætningen reducerer det efterfølgende forbrug af rengøringsvand. Staldene vaskes dels med vaskerobot og dels med almindelig højtryksrensere, hvilket er vandbesparende.

Der sker daglig inspektion af drikkevandssystemet for lækager med efterfølgende igangsætning af reparation.

Der er ingen vandmåler på drikkevandsboringen, hvorfor det aktuelle vandforbrug ikke kendes.

Ifølge Håndbog til driftsplanlægning 2015 fra Seges er det forventelige vandforbrug på ca. 143 liter vand pr. smågris og ca. 560 liter vand pr. slagtesvin (32-107 kg). Med den forventede produktion på maksimalt

16.000 smågrise og slagtesvin ca. 7-120 kg giver et simpelt korrigeret normtal et vandforbrug til slagtesvine-
ne på ca. 12.800 m³ pr. år. Herudover er der skønnet øvrigt forbrug på ca. 350 m³ til forbrug i beboelserne
samt havevanding.

Seges Svineproduktion¹⁷ oplyser i materiale fra 30. september 2010, at smågrise (op til 15 kg) har et vand-
behov på 1-5 l/dag, ungsvin 15-45 kg 4-8 l/dag, og slagtesvin 45-100 kg 6-10 l/dag. Det fremgår heraf, at der
er en vis variation i forbruget, hvilket normtallene ikke medtager.

Da godkendelsen er til fri produktion på produktionsarealerne, bør der ikke stilles vilkår om et maksimalt
vandforbrug.

De eksisterende stalde, gyllebeholdere, forbeholder, kanaler og gyllerør mv. er etableret tætte. Der er derfor
ingen risiko for udsivning til grundvand eller overfladevand.

Vurdering

Samlet set vurderes det, at husdyrbrugets vandforbrug ikke er højere end nødvendigt for svineproduktionen.

I forhold til BAT-konklusionen (1.4) vurderes det, at der anvendes BAT i forhold til effektiv vandudnyttelse,
idet der sker daglig overvågning af drikkevandssystemerne i staldene og øjeblikkelig igangsætning af repara-
tion ved lækage, der anvendes højtryksrensere ved vask, der er vandbesparende drikkevandssystem (vådfo-
derkrybber og drikkekopper i alle stalde) samt at stalde sættes i blød forud for vask.

Som beskrevet under punkt 3.13 er der etableret en jordvold, som kan tilbageholde gylle i tilfælde af fx uheld
i forbindelse med overpumpning. Det vurderes derfor, at der er taget de nødvendige forhåndsregler for at for-
hindre forurening af vandløbet.

Udledningen af overfladevand fra tag- og kørearealer ændres ikke, og der foregår ingen forurenede aktivite-
ter på kørearealet nord for maskinhuset. Overfladevand fra husdyrbruget, der ledes direkte til vandløbet vur-
deres ikke at være forurenede.

På baggrund af ovenstående, vurderes det, at husdyrbruget ikke har væsentlige direkte eller indirekte påvirk-
ninger af grundvand eller overfladevand.

4.2.4 Management og forholdet til BAT-konklusionen (C2)

Da husdyrbruget har mere end 2.000 stipladser til slagtesvin, er husdyrbruget omfattet af BAT-konklusionen
for intensivt opdræt af fjerkræ og slagtesvin. BAT-konklusionen er delvis implementeret i dansk lovgivning i
Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Herunder er en kort redegørelse for husdyrbrugets anvendelse af BAT i forhold til BAT-konklusionerne for in-
tensivt opdræt af fjerkræ og slagtesvin. Tallene i parenteserne herefter henviser til BAT-konklusionerne.

Den generelle danske miljølovgivning, som gælder for alle husdyrbrug, og beskyttelsesniveauerne som skal
overholdes i forbindelse med en godkendelse efter Husdyrbrugloven, sikrer, at der leves op til BAT. Husdyr-
bruget skal have et miljøledelsessystem (1.1) samt en beredskabsplan (1.2). Dokumentationen for miljøledel-
sessystemet skal årligt fremsendes til kommunen, med mindre kommunen det pågældende år har været på
tilsyn på husdyrbruget.

Godt landmandskab (1.2) sikres bl.a. en gennem ajourført beredskabsplan og dagligt opsyn med stald-, op-
bevarings- og foderanlæg. Der er udarbejdet en beredskabsplan for husdyrbruget, hvor forholdsregler i for-

¹⁷ <https://svineproduktion.dk/Viden/I-stalden/Foder/Vand/Vandbehov>

bindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. er beskrevet. Denne opdateres løbende, når der er behov. Dokumentation for gennemførte kontroller skal årligt fremsendes til kommunen, med mindre kommunen det pågældende år har været på tilsyn på husdyrbruget.

Husdyrbruget skal have udarbejdet oplæringsmateriale, som sikrer oplæring af personale i relevant miljølovgivning, transport og udbringning af husdyrgødning, planlægning af aktiviteter, beredskabsplanlægning- og styring, reparation og vedligeholdelse af udstyr. Endvidere skal husdyrbruget have en plan for kontrol, reparation og vedligeholdelse af husdyrbruget. Planen skal indeholde krav til regelmæssig kontrol af nedenstående anlæg (såfremt de enkelte anlæg findes på husdyrbruget):

- gyllebeholder (minimum årlig kontrol for tegn på skader, nedbrydning eller utætheder)
- gyllepumper, -miksere, -separatorer og spredere
- forsyningssystemer til vand og foder
- varme-, køle- og ventilationssystemer samt temperaturfølere, herunder optimering og optimeret styring heraf
- siloer og transportudstyr (f.eks. ventiler og rør)
- luftrensningssystemer (f.eks. ved regelmæssige inspektioner) (tages ud af drift)
- udstyr til drikkevand, herunder skal behovet for regelmæssig indstilling vurderes og frekvensen for løbende indstilling i så fald fastsættes i planen
- maskiner til udbringning af husdyrgødning samt doseringsmekanisme- eller dysse, som begge skal være i god stand

Såfremt kontrollen afdækker behov for reparation eller anden vedligeholdelse, skal dette iværksættes med det samme.

Ernæringsmæssig styring (1.3) sker gennem fasefodring med tre foderblandinger til smågrisene og 2 blandinger til slagtesvinene, der er tilpasset dyrenes behov i produktionsperioderne. Fodring er beskrevet nærmere i punkt 4.21.

Det antages, at Miljøstyrelsen gennem fastsættelsen af BAT for ammoniakemission og udbringningsreglerne om N- og P-lofter har forholdt sig til de angivne kvælstof- og fosforudskillelser, der fremgår af BAT-konklusionen. Husdyrbruget skal årligt fremsende dokumentation for overholdelse af fodringskrav til kommunen, med mindre kommunen det pågældende år har været på tilsyn på husdyrbruget.

Minimering af emissioner fra spildevand (1.5) sikres bl.a. ved at gylle håndteres i et lukket system med tætte kanaler, gyllerør, fortanke og gyllebeholdere. Endvidere benyttes vaskerobot og højtryksrensere ved rengøring, og der er vådfoderkrybber i staldene. Af regnvand tilledes der kun regnvand til gyllebeholdere fra ind- og udleveringsrampen.

Af de oplyste teknikker til reduktion af lugtemission benytter husdyrbruget, at gylle kun omrøres forud for udbringning eller flytning af gylle samt hyppig fjernelse af gylle (1.9). Minimering af omrøring reducerer samtidigt ammoniakemissionen fra opbevaring af gylle.

Med husdyrbrugets indretning er der ikke markante støjkilder, som kan genere naboerne. De primære støjkilder er transport, ventilation samt tipping af foder i korngrav. Da der ikke har været problemer med støj til omgivelserne (klager), er der ikke udarbejdet en støjhandlingsplan (1.7).

Forebyggelse af emission til jord og vand sker gennem opbevaring og håndtering af gylle i stabile, tætte kanaler, rørsystemer, forbeholder og gyllebeholdere. Gyllebeholderne er omfattet af gyllebeholderkontrolordningen. Endvidere inspiceres gyllebeholderen årligt i forbindelse med bundtømning. (1.11).

Da arealerne er bortforpagtede er det forpagter der står for mark- og gødningsplanlægning samt overholdelse af de generelle regler i forbindelse med udbringning af husdyrgødning.

Da gylle ledes til gyllebeholdere i et lukket system, og forpagter benytter fyldeudstyr med læssekran, er risikoen for spild i forbindelse med gødningslageret minimal.

Beregning af ammoniakemissionen (1.14) fra produktionen sker gennem ansøgningen om miljøgodkendelse i Husdyrgodkendelse.dk. Der leves op til BAT i forhold til ammoniakemission.

Årligt opgøres den faktiske husdyrproduktion på husdyrbruget i forbindelsen med gødningsregnskabet. Ud fra disse oplysninger kan ammoniakemissionen beregnes ud fra normtal fra Institut for Husdyrvidenskab ved Aarhus Universitet. Normtallene beregnes og udgives årligt. N- og P-udskillelsen beregnes direkte i gødningsregnskabet (1.15).

Generelt er der ikke problemer med støv i forbindelse med håndteringen af foderet, idet foder håndteres i foderum og ledes ud i staldene gennem rørsystemer. Der sker ingen monitoring eller beregning af støvemissionen, idet udgifterne ved måling og beregning ikke vurderes at være rimelig i forhold til den meget lille støvemission fra staldene (1.8).

Der er etableret overbrusnings- og iblødsætningsanlæg i alle stalde.

Der sker minimum årlig registrering af vand-, el- og brændstofforbrug. Der registreres antal indsatte, døde og leverede dyr samt indkøbte fodermængder. Gødningsproduktionen beregnes i gødningsregnskabet.

Der er kun fast husdyrgødning (dybstrøelse) fra heste. Den lille mængde dybstrøelse bruges enten direkte i haven eller kommes i gyllebeholder (1.10).

Der sker ingen forarbejdning af husdyrgødningen på husdyrbruget (1.12). Dog vil alt gylle fremadrettet køres til biogasanlæg, og der vil blive modtaget afgasset biomasse retur.

BAT i forhold til energi- (1.6) og vandforbrug (1.4) er beskrevet under punkt 4.2.2 og 4.2.3.

Vurdering

Ud fra ovenstående vurderes det, at husdyrbruget benytter BAT i forhold til management.

5. Oplysninger om konsulenten (A4)

Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af Cand.scient. Ulla Refshammer Pallesen, LandboSyd, som har arbejdet med landbrugets miljøforhold i mere end 17 år. Først i den kommunale enhed Sønderborg Områdets Miljøcenter og senere som miljørådgiver i landboforeningen LandboSyd.

6. Konklusion

Som beskrevet i denne rapport overholder husdyrbruget på Heiselvej 1 beskyttelsesniveauerne for lugt og ammoniak.

Sammenfattende vurderes det, at den ansøgte miljøgodkendelse af de eksisterende produktionsarealer på husdyrbruget på Heiselvej 1 ikke vil medføre væsentlig direkte eller indirekte påvirkning af det omgivende miljø. Tønder Kommune kan ved fastsættelse af driftsvilkår for husdyrbruget fastholde husdyrbruget på de ansøgte tiltag, samt opsætte vilkår for indgreb såfremt husdyrbruget mod forventning medfører forøgede gener for omgivelserne.

7. Referenceliste

1. Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. BEK nr. 520 af 01/05/2019
2. Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug BEK nr. 2256 af 29/12/2020
3. <http://kort.plandata.dk/spatialmap?>
4. Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr 240 af 13/03/2019
5. http://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2018/Opdatering_empirisk_baserede_taalegraenser.pdf
6. <https://naturdata.miljoportal.dk/>
7. Danmarks Miljøundersøgelser Aarhus Universitet Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007 Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV <https://www2.dmu.dk/pub/fr635.pdf>
8. AARHUS UNIVERSITET DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI Videnskabelig rapport nr. 50 fra 2013 Overvågning af arter 2004-2011 <https://www.dmu.dk/Pub/SR50.pdf>
9. https://mfkn.naevneneshus.dk/media/documents/Afgørelse_20-10326_anonymiseret.pdf
10. Grøn viden Markbrug nr. 296 juni 2004 <http://web.agrsci.dk/djfpublikation/index.asp?action=show&id=797>
11. <https://miljoegis.mim.dk/cbkort?&profile=vandrammedirektiv2-bek-2019>
12. <https://mst.dk/erhverv/landbrug/miljoeteknologi-og-bat/teknologilisten/gaa-til-teknologilisten/staldindretning/vilkaarsforslag-gyllekoeling-anvendelse-af-datalogger/>
13. <https://bce.au.dk/forskning/faciliteter/forsøgsbiogasanlæg/fakta-om-biogas/>
14. <https://www.danva.dk/viden/bm/om-benchmarking/nedboersvariation-paa-danmarkskort/>
15. <https://www.foedevarestyrelsen.dk/Dyr/Dyr-og-Covid-19/Andre-dyr-og-COVID-19/Sider/Andre-dyr-og-COVID-19.aspx>
16. EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EF) Nr. 1831/2003 af 22. september 2003 om fodertilsætningsstoffer
17. <https://svineproduktion.dk/Viden/I-stalden/Foder/Vand/Vandbehov>

8. Bilag

Bilag 1: Oversigtskort

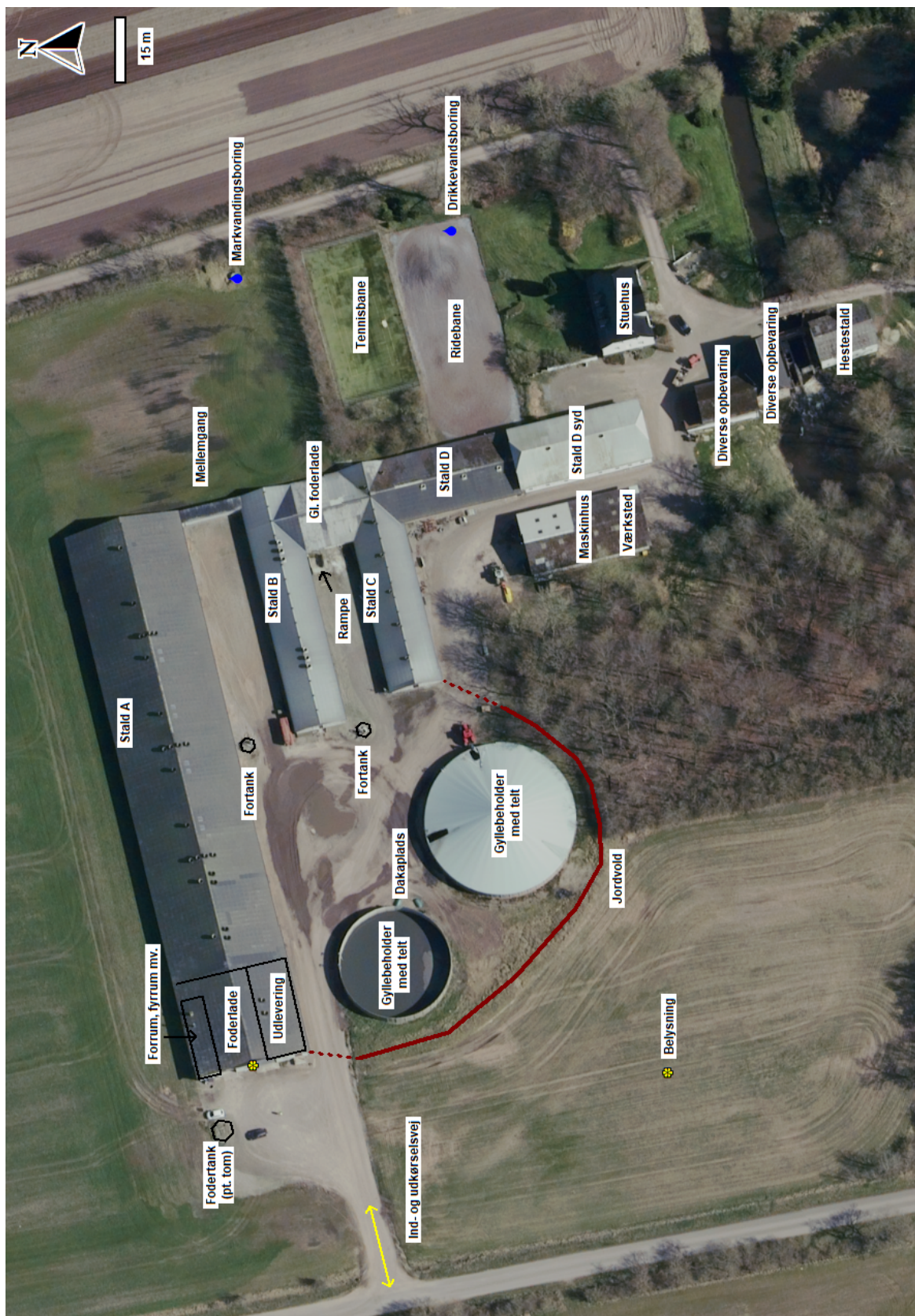
Bilag 2: Staldtegnning for stald A

Bilag 3: Oversigtstegning for alle stalde

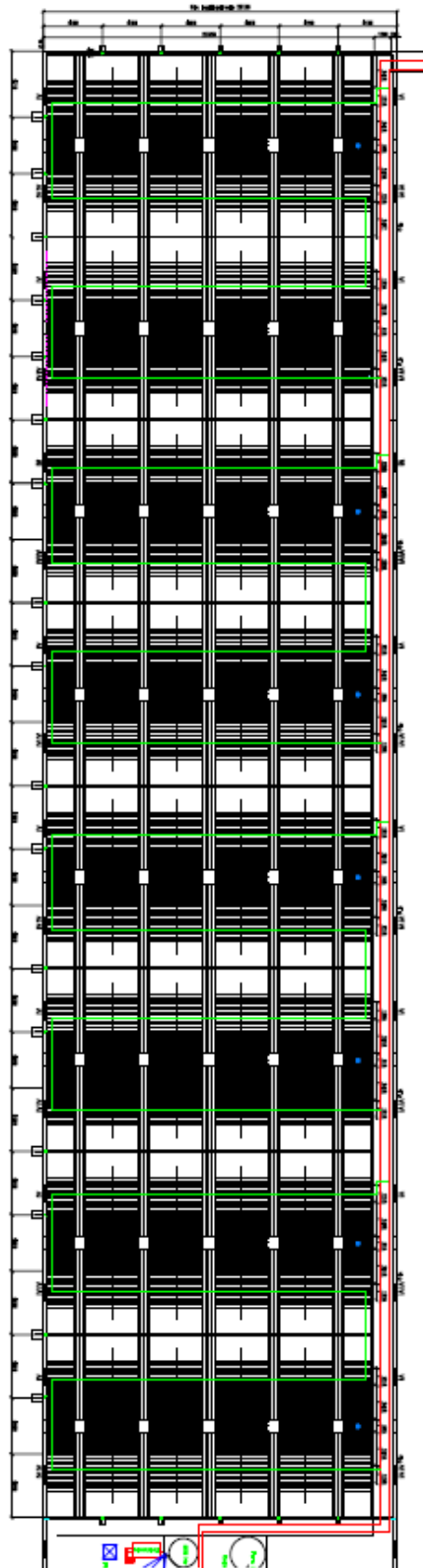
Bilag 4: Opgørelse af produktionsarealer

Bilag 5: Afløbsplan

Bilag 1: Oversigtskort

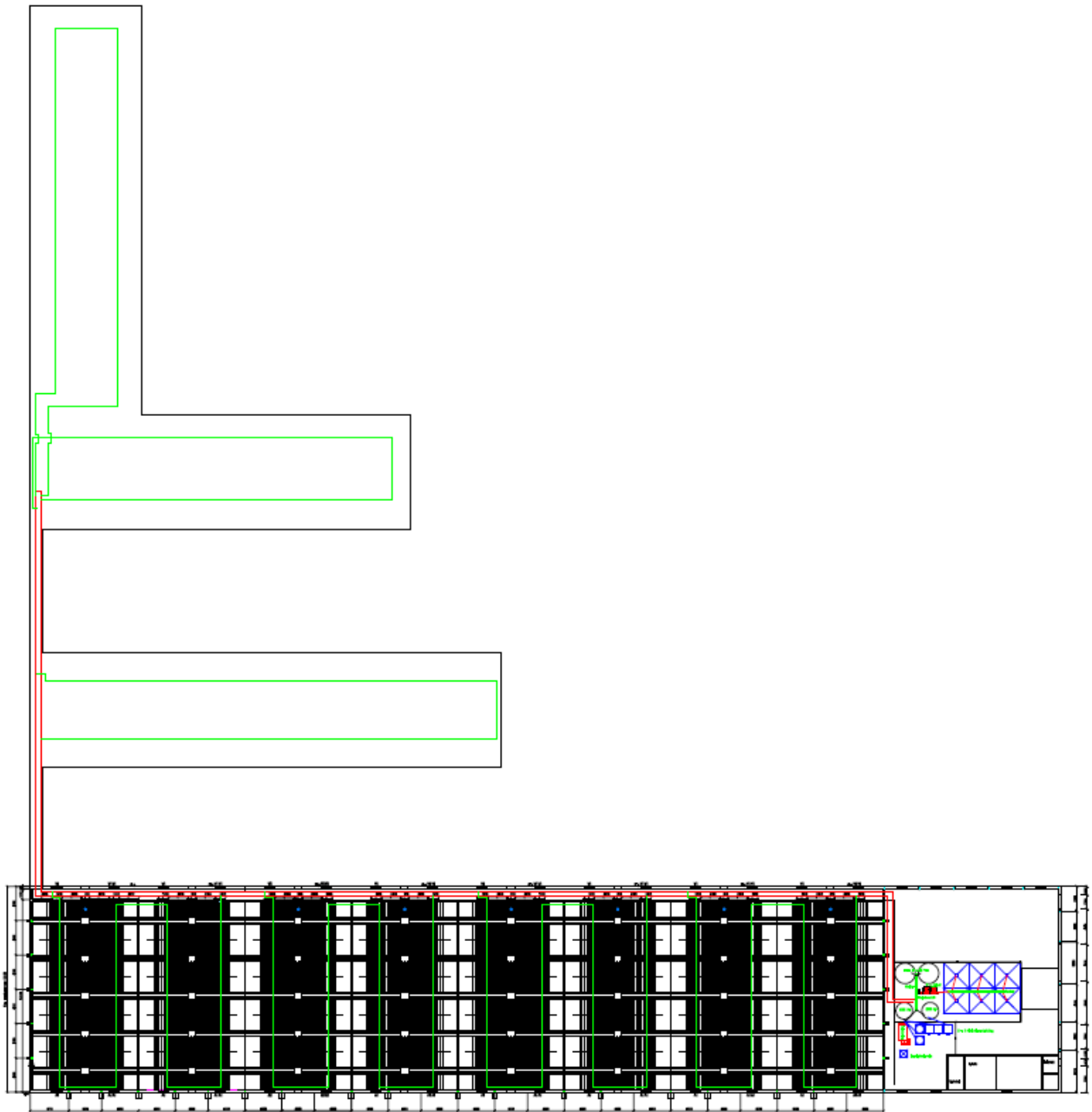

Bilag 2: Staldtegnning for stald A

Øst er opad på tegningen

Bilag 3: Oversigtstegning for alle stalde

Syd er opad på tegningen

Bilag 4: Opgørelse af produktionsarealer

Stald	Gulvtype	Produktionsareal ansøgt drift	Produktionsareal nudirft	Produktionsareal 8 års drift	% udnyttelse af arealer	Andel fast gulv	Kommentarer
Stald 1-4 (tidl. A)	Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv	1523	1523	1523	1523		28,6 128 stier af 5,95 m x 2,3 m med krybber af 0,45 m x 5,95 m pr. sti
Stald 1-4 (tidl. A)	Smågris. Toklimastald, delvis spaltegulv	381	381	381	381		28,6 32 stier af 5,95 m x 2,3 m med krybber af 0,45 m x 5,95 m pr. sti
Stald 5 (tidl. B)	Slagtesvin. Drænet gulv og spalter (33%/ 67%)	413	413	413	413		0,0 55 stier af 5,0 m x 1,8 m med krybber af 0,3 m x 5 m
Stald 6 (tidl. C)	Slagtesvin. Drænet gulv og spalter (33%/ 67%)	330	330	330	330		0,0 44 stier af 5,0 m x 1,8 m med krybber af 0,3 m x 5 m
Stald 7 (tidl. D)	Slagtesvin. Drænet gulv og spalter (33%/ 67%)	77	77	77	77		29,3 2 bokse af 12 m x 3,5 m heraf 0,3 x 12 m krybber pr. boks
Stald 7 (tidl. D)	Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv	176	176	176	176		10 bokse af 8 m x 2,5 m heraf 0,3 m x 8 m krybber pr. boks. 2,5 m fast gulv
Stald 7 (tidl. D) - syd	Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv	176	176	176	176		10 bokse af 8 m x 2,5 m heraf 0,3 m x 8 m krybber pr. boks. 2,5 m fast gulv
Hestestald	Dybstrøelse	37	37	37	37		Et område af 2,7 m x 5,4 m og et område af 2,7 x 8,2 m
I alt		3112	3112	3112	3112		OBS: Pga. afrunding kan der stå en lidt anden sum i Husdyrgodkendelse.dk
Alle produktionsarealer er opgjort ud fra oplysninger fra Hans Chr. Lund d. 11/3 og 1/7 2021							
1 smågris i gruppe skal i gennemsnit have 0,15 m ² -0,3 m ² afhængigt af gennemsnitsvægt op til 30 kg.							
1 slagtesvin i gruppe skal i gennemsnit have 0,4 m ² -1,0 m ² afhængigt af gennemsnitsvægt fra 30 til mere end 110 kg. Der er kun godkendt slagtesvin til 102 kg.							
Forslag: 0,225 m ² til en smågris og 0,525 m ² til et slagtesvin i gennemsnit (7,2-30 og 30-102 kg): ((0,3-0,15)/2) + 0,15 = 0,225 og ((0,65-0,4)/2) + 0,4 = 0,525							
Antager tilvækst på ca. 550 g ved smågrise og ca. 1.000 g ved slagtesvin, hvilket medfører 41,5 dage til 30 kg og 72 dage fra 30-102 kg. 41,5 x 0,225 = 9,3375 og 72 x 0,525 = 37,8. Svarer m ² en fordeling på 20/80 i FRATS-stalden							

Bilag 5: Afløbsplan

